C/2024/6740

26.11.2024

P9_TA(2024)0105

Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitlev 2023. aasta aruanne

Euroopa Parlamendi 28. veebruari 2024. aasta resolutsioon ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva 2023. aasta aruande kohta (2023/2119(INI))

(C/2024/6740)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping),

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) V jaotist, eriti selle 2. peatüki 2. jagu, milles käsitletakse sätteid ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) kohta,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 ([1]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta määrust (EL) 2019/452, millega luuakse liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik ([2]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrust (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA) ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrust (EL) 2023/1525 laskemoona tootmise toetamise kohta ([4]),

— võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega sätestatakse kriitiliste toorainete kindlate ja kestlike tarnete tagamise raamistik ja muudetakse määrusi (EL) nr 168/2013, (EL) 2018/858, (EL) 2018/1724 ja (EL) 2019/1020 (COM(2023)0160)),

— võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega nähakse ette meetmed, et tugevdada liidus solidaarsust ja suurendada suutlikkust küberohtude ja -intsidentide avastamiseks, nendeks valmistumiseks ja neile reageerimiseks (COM(2023)0209),

— võttes arvesse nõukogu 11. detsembri 2017. aasta otsust (ÜVJP) 2017/2315, millega luuakse alaline struktureeritud koostöö ning määratakse kindlaks selles osalevate liikmesriikide nimekiri ([5]),

— võttes arvesse nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsust (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 ([6]),

— võttes arvesse nõukogu 17. oktoobri 2022. aasta otsust (ÜVJP) 2022/1970, millega muudetakse otsust 2010/452/ÜVJP Euroopa Liidu vaatlusmissiooni kohta Gruusias (EUMM Georgia) ([7]),

— võttes arvesse nõukogu 17. oktoobri 2022. aasta otsust (ÜVJP) 2022/1968, mis käsitleb Euroopa Liidu sõjalise abi missiooni Ukraina toetuseks (EUMAM Ukraine) ([8]),

— võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2022. aasta otsust (ÜVJP) 2022/2507, millega muudetakse otsust 2010/452/ÜVJP Euroopa Liidu vaatlusmissiooni kohta Gruusias (EUMM Georgia) ([9]),

([1]) ELT L 170, 12.5.2021, lk 149.
([2]) ELT L 791, 21.3.2019, lk 1.
([3]) ELT L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj.
([4]) ELT L 185, 24.7.2023, lk 7.
([5]) ELT L 331, 14.12.2017, lk 57.
([6]) ELT L 102, 24.3.2021, lk 14.
([7]) ELT L 270, 18.10.2022, lk 93.
([8]) ELT L 270, 18.10.2022, lk 85.
([9]) ELT L 325, 20.12.2022, lk 110.

— võttes arvesse nõukogu 23. jaanuari 2023. aasta otsust (ÜVJP) 2023/162 Euroopa Liidu missiooni kohta Armeenias (EUMA) ([10]),

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 14. ja 15. detsembri 2023. aasta järeldusi, mis käsitlevad otsust alustada ühinemisläbirääkimisi Ukrainaga ja Moldova Vabariigiga, alustada ühinemisläbirääkimisi Bosnia ja Hertsegoviinaga, kui on saavutatud vajalik vastavus liikmesuse kriteeriumidele, ning anda Gruusiale kandidaatriigi staatus, eeldusel et võetakse asjakohased meetmed, mis on esitatud komisjoni 8. novembri 2023. aasta soovituses,

— võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 16. veebruari 2024. aasta avaldust Iisraeli kavandatud sõjalise operatsiooni kohta Rafahis,

— võttes arvesse nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta järeldusi väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi kohta ning 24. jaanuari 2022. aasta järeldusi Euroopa julgeolekuolukorra kohta,

— võttes arvesse nõukogu 21. veebruari 2022. aasta järeldusi, milles käsitletakse koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni rakendamise pikendamist ja tõhustamist Guinea lahes,

— võttes arvesse riigipeade ja valitsusjuhtide 11. märtsi 2022. aasta mitteametlikul kohtumisel vastu võetud Versailles' deklaratsiooni,

— võttes arvesse julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilist kompassi Euroopa Liidule, kes kaitseb oma kodanikke, väärtusi ja huve ning toetab rahvusvahelist rahu ja julgeolekut, mille nõukogu kiitis heaks 21. märtsil 2022 ja Euroopa Ülemkogu kinnitas 25. märtsil 2022, ning 2023. aasta märtsis avaldatud iga-aastast arenguaruannet julgeoleku ja kaitse strateegilise kompassi rakendamise kohta,

— võttes arvesse ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviiltegevust käsitlevat kokkulepet – tõhusamate tsiviilmissioonide suunas, mille nõukogu kiitis heaks 22. mail 2023,

— võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 18. mai 2022. aasta ühisteatist „Kaitseinvesteeringute puudujääkide analüüs ja edasised sammud" (JOIN(2022)0024),

— võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 10. märtsi 2023. aasta ühisteatist, milles käsitletakse ajakohastatud ELi merendusjulgeoleku strateegiat ja selle tegevuskava „Tõhustatud ELi merendusjulgeoleku strateegia muutuvate merendusohtudega toimetulekuks" (JOIN(2023)0008),

— võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 10. märtsi 2023. aasta ühisteatist „Euroopa Liidu julgeoleku- ja kaitsevaldkonna kosmosestrateegia" (JOIN(2023)0009),

— võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 10. novembri 2022. aasta ühisteatist „Sõjaväelise liikuvuse tegevuskava 2.0" (JOIN(2022)0048),

— võttes arvesse komisjoni 27. septembri 2023. aasta teatist „Tugevam, konkurentsivõimelisem ja kestlikum Euroopa" (COM(2023)0558),

— võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning NATO peasekretäri poolt ELi ja NATO nõukogule 16. juunil 2023 ühiselt esitatud kaheksandat arenguaruannet ühiste ettepanekute rakendamise kohta, mille ELi ja NATO nõukogud kiitsid heaks 6. detsembril 2016 ja 5. detsembril 2017,

— võttes arvesse Põhja-Atlandi lepingut,

— võttes arvesse NATO 2022. aasta strateegilist kontseptsiooni ja NATO 2023. aasta Vilniuse tippkohtumise kommünikeed,

— võttes arvesse Madridi tippkohtumise deklaratsiooni, mille võtsid vastu 29. juunil 2022. aastal Madridis toimunud Põhja-Atlandi Nõukogu kohtumisel osalenud NATO riigipead ja valitsusjuhid,

([10]) ELT L 22, 24.1.2023, lk 29.

— võttes arvesse 8. juulil 2016, 10. juulil 2018 ja 10. jaanuaril 2023 allkirjastatud kolme ELi ja NATO koostööd käsitlevat ühisdeklaratsiooni,

— võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, eriti selle artikli 2 lõiget 4, millega keelatakse jõu tarvitamine, ning artiklit 51 võõrandamatu õiguse kohta individuaalsele või kollektiivsele enesekaitsele,

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 1325 (2000), 1889 (2013), 2122 (2013), 2242 (2015) ja 2493 (2019) naiste, rahu ja julgeoleku kohta ning resolutsioone 2250 (2015), 2419 (2018) ja 2535 (2020) noorte, rahu ja julgeoleku kohta,

— võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS),

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Küprose kohta ja ÜRO Julgeolekunõukogu 21. augusti 2023. aasta pressiavaldust Küprose kohta,

— võttes arvesse oma 5. mai 2022. aasta resolutsiooni Lääne-Aafrika ja Aafrika Saheli piirkonna stabiilsust, julgeolekut ja demokraatiat ähvardavate ohtude kohta ([11]),

— võttes arvesse oma 18. jaanuari 2023. aasta resolutsiooni ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva 2022. aasta aruande kohta ([12]),

— võttes arvesse oma 19. jaanuari 2023. aasta resolutsiooni Mägi-Karabahhi blokaadi humanitaartagajärgede kohta ([13]),

— võttes arvesse oma 9. märtsi 2022. aasta ([14]) ja 1. juuni 2023. aasta ([15]) resolutsioone, mis käsitlevad välissekkumist kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni,

— võttes arvesee oma 15. märtsi 2023. aasta resolutsioone ELi ja Armeenia suhete kohta ([16]) ning ELi ja Aserbaidžaani suhete kohta ([17]),

— võttes arvesse oma 18. aprilli 2023. aasta resolutsiooni ÜJKP tsiviilabi ja muu ELi tsiviiljulgeolekuabi rakendamise kohta ([18]),

— võttes arvesse oma 8. juuni 2022. aasta soovitust nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb ELi välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitikat pärast Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ([19]),

— võttes arvesse oma 5. oktoobri 2022. aasta soovitust nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi strateegilise suhte ja partnerluse kohta Aafrika Sarvega ([20]),

— võttes arvesse oma 23. novembri 2022. aasta soovitust nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta ([21]),

— võttes arvesse oma 19. aprilli 2023. aasta resolutsiooni ELi kiirsiirmisvõime, ELi lahingugruppide ja ELi lepingu artikli 44 kohta: edasine tegevus ([22]),

— võttes arvesse oma 10. veebruari 1999. aasta soovitust Euroopa tsiviilrahukorpuse loomise kohta ([23]),

— võttes arvesse kodukorra artiklit 54,

— võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0403/2023),

([11]) ELT C 465, 6.12.2022, lk 137.
([12]) ELT C 214, 16.6.2023, lk 54.
([13]) ELT C 214, 16.6.2023, lk 104.
([14]) ELT C 347, 9.9.2022, lk 61.
([15]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0219.
([16]) ELT C, C/2023/404, 23.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/404/oj.
([17]) ELT C, C/2023/405, 23.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/405/oj.
([18]) ELT C, C/2023/445. 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/445/oj.
([19]) ELT C 493, 27.12.2022, lk 136.
([20]) ELT C 132, 14.4.2023, lk 115.
([21]) ELT C 167, 11.5.2023, lk 105.
([22]) ELT C, C/2023/448, 1.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/448/oj.
([23]) EÜT C 150, 28.5.1999, lk 164.

A. arvestades, et Euroopa maailmajagu seisab silmitsi kõige keerulisema kombinatsiooniga nii sõjalistest kui ka mittesõjalistest ohtudest, mille on põhjustanud Venemaa ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu, mis on ohustanud tõsiselt ELi julgeolekut ja stabiilsust; arvestades, et Venemaa agressioon rikub rahvusvahelist õigust, ÜRO põhikirja ja Helsingi lõppakti põhimõtteid ning on rünnak rahvusvahelise reeglitel põhineva korra vastu, ohustades rahvusvahelistes suhetes jõu mitttekasutamise põhimõtet; arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu paralleelselt muude relvana kasutatavate küsimustega, nagu energia, toiduvarud ja teave, on andnud märku konkureerivama ja vähem turvalise rahvusvahelise geopoliitilise keskkonna tekkimisest;

B. arvestades, et nende mittesõjaliste ohtude hulka kuuluvad desinformatsioon, küberrünnakud, majanduslik surve, väljapressimine toidu ja energia vallas, rände ärakasutamine ja õõnestav poliitiline mõju, et otsida toetust Venemaa ebaseaduslikele sõjalistele operatsioonidele;

C. arvestades, et Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda ning teiste piirkondlike ja ülemaailmsete osalejate, näiteks Hiina, Iraani ja teatavate Pärsia lahe riikide suurenenud enesekindlus destabiliseerivad ELi vahetut naabrust, sealhulgas strateegiliste investeeringute ja desinformatsioonikampaaniate kaudu, aga mõnel juhul ka poliitilise, rahalise, operatiiv- ja logistilise toetuse pakkumise kaudu piirkonna vaenulikele üksustele; arvestades, et EL peab tagama suurema toetuse, eriti kandidaatriikidele, et säilitada stabiilsus ja julgeolek, ning tihendama kaitsekoostööd, eelkõige võitluses desinformatsiooni ja hübriidsõja vastu; arvestades, et Lääne-Balkani ja idanaabruse riikide tulevik on ELis;

D. arvestades, et Venemaa pidevad katsed destabiliseerida ELi ja õõnestada Euroopa julgeolekuarhitektuuri nõuavad, et EL suurendaks oluliselt oma välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika ühtekuuluvust ja mõjusust ning strateegilist suveräänsust, püstitaks oma strateegilised eesmärgid, kaitseks oma huve, väärtusi ja kodanikke nii liidusiseselt kui ka väljaspool seda, Lääne-Balkanil ning oma vahetus ida- ja lõunanaabruses, et tagada rahu, inimeste julgeolek, kestlik areng ja demokraatia ning toetada oma partnereid;

E. arvestades, et Euroopa maailmajao kui terviku strateegiline keskkond on väga muutlik ning sellele lisanduvad avatud või ebastabiilsed konfliktid enamikus naaberpiirkondades alates Kaukaasiast Saheli piirkonnani ja Lähis-Idast teatavate Põhja-Aafrika piirkondadeni; arvestades, et lisaks Krimmi ning Donetski, Hersoni, Luhanski ja Zaporižžja piirkondade annekteerimisele Ukrainas okupeerib Venemaa jätkuvalt Gruusia Abhaasia ja Lõuna-Osseetia piirkondi ning Moldova Vabariigi Transnistria piirkonda, mis näitab vajadust ÜJKP jätkuva kohaloleku järele piirkonnas;

F. arvestades, et ELi koostöö teatavate Aafrika riikidega on seatud kahtluse alla; arvestades, et EL ja selle liikmesriigid peavad hindama ELi ÜJKP missioonide ja operatsioonide mõjusust;

G. arvestades, et Ukrainale tuleb anda vajalik sõjaline võime seni, kuni Ukraina saavutab otsustava sõjalise võidu, et lõpetada Venemaa ebaseaduslik agressioonisõda, taastada riigi suveräänsus ja territoriaalne terviklikkus oma rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning hoida ära igasugune tulevane agressioon; arvestades, et Ukraina kaitseb ennast kaitstes ka Euroopa väärtusi ja põhilisi julgeolekuhuvisid ning võitleb nende eest; arvestades, et ELi ja NATO koostöö on olnud Ukrainasse relvade tarnimise koordineerimisel väga oluline;

H. arvestades, et EL peab suurendama kiiresti oma suutlikkust, tuginedes muu hulgas Ukrainale antavale enneolematule toetusele ning suurendades Euroopa Kaitsefondi, sõjaväelise liikuvuse ja eelkõige Euroopa rahutagamisrahastu rahastust; nende kaudu on EL andnud Ukrainale üle 5 miljardi euro väärtuses sõjavarustust, samuti alalise struktureeritud koostöö (PESCO) projektide ning ÜJKP sõjaliste ja tsiviilmissioonide kaudu; arvestades, et EL peab hoogustama veelgi teadusuuringuid, tehnoloogiaarendust ja innovatsiooni julgeoleku- ja kaitse valdkonnas, kuid ka küberjulgeoleku valdkonnas;

I. arvestades, et 2023. aastal sõlmisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokkulepped instrumendi kohta Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu ja laskemoona tootmist toetava määruse kohta, mille eesmärk on soodustada kaitseotstarbeliste toodete ühishankeid, suurendada Euroopa kaitsetööstuse tootmisvõimsust, täiendada ammendunud varusid ja vähendada kaitsehangete sektori killustatust; arvestades, et tõelise Euroopa kaitseintegratsiooni loomiseks on vaja täiendavaid algatusi, sealhulgas Euroopa kaitseinvesteeringute programmi ning Euroopa kaitsetööstuse strateegiat;

J. arvestades, et ilma märkimisväärsete eelarveliste pingutusteta ei avalda need kaitsevahendid oodatud mõju ei Ukrainale antavale sõjalisele toetusele ega tegeliku Euroopa kaitsevõime ja konkurentsivõimelise ELi kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EDTIB) arendamisele; arvestades, et mitmeaastane finantsraamistik ja selle läbivaatamine ei paranda Euroopa kaitsevaldkonnale eraldatud eelarvet; arvestades, et on esitatud ettepanekud luua 100 miljardi euro suurune ühine kaitsefond, mille eesmärk oleks viivitamata suurendada kodumaist relvade ja laskemoona tootmist ning mida rahastataks Euroopa võlakirjadest;

K. arvestades, et ELi ja liikmesriikide kaitsevõime maksimeerimine nõuab arukamaid kulutusi ja suuremaid ühishankeid; arvestades, et võimekuse suurendamine ja selle kohandamine sõjaliste vajadustega nõuab ühist strateegilist kultuuri, ohtude tajumist ja lahendusi, mis tuleb välja töötada ja ühendada doktriinis ja kontseptsioonides; arvestades, et EL peab valmistama ette oma tulevase kaitsekoostöö raamistiku sõjaliste võimete valdkonnas alates nende kontseptsioonist kuni nende arendamise ja operatiivse kasutamiseni, et suurendada ühiste jõupingutustega meie kaitsevalmidust;

L. arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on kinnitanud taas NATO rolli oma liikmete kollektiivse kaitse nurgakivina ja tugeva Atlandi-ülese sideme hädavajalikkust; arvestades, et sõda on toonud esile ka julgeolekusse ja kaitsesse tehtavate investeeringute puudumise paljudes ELi ja NATO liikmesriikides; arvestades, et NATO juhtide otsuse eraldada kaitsekulutustele vähemalt 2 % SKPst on ellu viinud vaid mõni NATO liikmesriik; arvestades, et 2 % kulutuste eesmärk peaks olema ELi NATO riikide jaoks kaitsekulutuste minimaalne, mitte ülemmäär;

M. arvestades, et Hamasi terrorirünnakud Iisraeli vastu on toonud esile muutliku ja dünaamilise julgeolekuolukorra Lähis-Idas ning tingimused, kus ELil ja teistel rahvusvahelistel osalejatel tuleb võtta suurem vastutus ning aidata piirkonna valitsusi ja kodanikuühiskonna organisatsioone püsiva ja kestliku rahu saavutamisel, eelkõige jätkates Iisraeli ja Palestiina vahelise kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse toetamist, samuti võideldes terrorismi ja radikaliseerumise vastu selles piirkonnas; arvestades, et 7. oktoobril 2023 tapeti Hamasi põlastusväärse terrorirünnaku käigus 1 139 iisraellast ja välisriikide kodanikku ning 240 inimest võeti pantvangi; arvestades, et Iisraeli valitsuse reageerimise tagajärjel on Gaza sektoris tapetud kümneid tuhandeid süütuid palestiinlasi ning sadu ÜRO töötajaid, meditsiinitöötajaid ja ajakirjanikke; arvestades, et palestiinlaste jätkuv pommitamine ja sunniviisiline evakueerimine Gaza sektorist lõunasse on tekitanud raske ja kiiresti halveneva humanitaarolukorra; arvestades, et Iisraeli vägede ja asunike rünnakutes on alates 7. oktoobrist 2023 Jordani Läänekaldal tapetud vähemalt 330 palestiinlast;

N. arvestades, et jätkuvad rünnakud Punasel merel, mis lähtuvad Jeemeni al-Houthi kontrolli all olevatelt aladelt Iraani toetusel, kujutavad endast märkimisväärset ohtu meresõiduvabadusele, meresõidu turvalisusele ja rahvusvahelisele kaubandusele; arvestades, et mitmete Iraani toetatud relvastatud rühmituste uued rünnakud Iraagis ja Süürias süvendavad veelgi piirkondliku eskaleerumise ohtu; arvestades, et konflikti eskaleerumise oht piirkonnas on paljude aastakümnete suurim;

O. arvestades, et strateegilise kompassi eesmärk on anda ELile vajalikud strateegilised suunised ning realistlikud ja operatiivsed vahendid, et liikuda sidusa ja usaldusväärse kaitsepoliitika suunas, mis põhineb oluliselt suuremal liikmesriikide vahelisel sõjalisel koostööl, ning muuta see mõjusaks ja võimekaks julgeoleku tagajaks ja jõuliseks ülemaailmseks osalejaks, kes, võttes arvesse ka uut julgeolekuolukorda, suudab reageerida kiiresti ELi-välistele kriisidele; arvestades, et ELi liidrid on võtnud endale kohustuse töötada välja paindlikumad otsustusmeetodid, eelkõige ELi lepingu artikli 44 kaudu, mis võimaldab nn tahtekoalitsioonidel viia ELi nimel läbi missioone ja operatsioone; arvestades, et praeguses rahvusvahelises keskkonnas orienteerumiseks peab EL võtma vastu tervikliku lähenemisviisi, et tulla toime kõigi ohtudega, millega ta silmitsi seisab;

P. arvestades, et strateegiline kompass aitab oluliselt kaasa ülemaailmsele ja Atlandi-ülesele julgeolekule ning see peab olema sidus ja kooskõlas NATO strateegilise kontseptsiooniga; arvestades, et ELi ja NATO koostöö on hiljuti märkimisväärselt paranenud; arvestades, et nii Põhja-Atlandi lepingu artikkel 5 kui ka ELi lepingu artikli 42 lõige 7 sisaldavad oma liikmete vastastikuse kaitse klauslit; arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 222 on täpsustatud ELi liikmesriikide vahelist solidaarsusklauslit;

Q. arvestades, et – nagu on kirjas strateegilises kompassis –, EL peab liikuma edasi oma püüdlustes saavutada avatud strateegiline autonoomia ja tehnoloogiline suveräänsus, tugevdades samas ka oma partnerlussuhteid sarnaselt meelestatud partneritega, et kaitsta nii enda kui ka oma liitlaste ja naabrite väärtusi ja huve;

R. arvestades, et ÜJKP-l on üheksa sõjalist missiooni ja 13 tsiviilmissiooni üle 4 000 töötajaga; arvestades, et ÜJKP missioonidel ja operatsioonidel puudub sageli kiire otsustusprotsess ning need kannatavad nõukogu liigse mikrojuhtimise, samuti piiratud rahaliste, logistiliste ja inimressursside tõttu; arvestades, et liikmesriigid lähetavad missioonidele ja operatsioonidele vähem töötajaid; arvestades, et need takistused piiravad ÜJKP missioonide ja operatsioonide üldist mõjusust; arvestades, et strateegilise kompassi üks eesmärk on tugevdada ELi ÜJKP tsiviil- ja sõjalisi missioone ja operatsioone, andes neile tugevamad ja paindlikumad volitused, edendades kiiremaid ja paindlikumaid otsustusprotsesse ning tagades suurema finantssolidaarsuse;

S. arvestades, et ÜJKP missioonide ja operatsioonidega püütakse tugevdada vastupanuvõimet ja stabiilsust Euroopa naabruses, näiteks Vahemere piirkonnas, Lõuna-Kaukaasia ja Musta mere piirkonnas, Lääne-Balkani riikides ja Aafrika Sarve piirkonnas, pakkudes selliseid teenuseid nagu väljaõpe ja suutlikkuse suurendamine sõjaväe, politsei, rannikuvalve ja piirihalduse valdkonnas; arvestades, et ÜJKP missioonide eesmärkide saavutamiseks tuleb alustada nõustamist ja väljaõpet, et aidata tulla toime kujunemisjärgus ja lõhkuvate tehnoloogiatega, mis jõuavad kiiresti nn külmutatud konfliktide keskkonda;

T. arvestades, et ELi integreeritud lähenemisviis väliskonfliktidele ja -kriisidele võimaldab kasutada järjekindlalt liidu eri võimeid ning et selle raames peavad liidu julgeoleku- ja kaitsepoliitika ning muud tsiviilvahendid üksteist vastastikku täiendama, et anda oma panus inimeste julgeoleku ja püsiva rahu tagamiseks Euroopas ja kogu maailmas;

U. arvestades, et konfliktid mõjutavad ebaproportsionaalselt naisi ja tütarlapsi ning muu hulgas süvendavad soolist vägivalda, nagu on näidanud ka Venemaa põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu; arvestades, et naised on ÜJKP tsiviilmissioonidel, sõjalistel missioonidel ja sõjalistel operatsioonidel endiselt tugevalt alaesindatud; arvestades, et naiste osalemist rahuvalves ja sõjalistes operatsioonides tuleks toetada ja tugevdada;

V. arvestades, et ELi sõjalise abi missioon Ukraina toetuseks (EUMAM Ukraine) on näidanud positiivset mõju, mis on olnud ÜJKP missioonidel ja operatsioonidel koos liikmesriikide vajalike ressursside ja panusega; arvestades, et EUMAM Ukraine on juba saavutanud eesmärgi anda väljaõpet 30 000 Ukraina sõdurile; arvestades, et praeguste tulemuste ja suundumuste põhjal on EUMAM Ukraine valmis õpetama välja rohkem Ukraina sõjaväelasi, et saavutada eesmärk 60 000 sõdurit; arvestades, et missioon on valmis ka integreerima vajaduse korral väljaõpet õhu- ja merendusvaldkonnas ja reageerima Ukraina muudele kiireloomulistele väljaõppesoovidele;

W. arvestades, et ÜJKP missioonid ja operatsioonid on sageli hübriidohtude, sealhulgas välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise kampaaniate sihtmärk, mis seab ohtu nende mõjususe selle riigi stabiliseerimisel, kuhu nad on lähetatud; arvestades, et ELi tsiviiloperatsioonide planeerimise ja juhtimise teenistus (CPCC) ning sõjaliste missioonide planeerimise ja juhtimise teenistus (MPCC) peavad kaaluma, kuidas kaitsta lähetatud jõudu hübriidohtude eest;

X. arvestades, et Venemaa kasutab hübriidsõja vahendite kogumi osana sõjalisi eraettevõtteid, nagu Wagner Group, et säilitada usutav eitatavus, avaldades samal ajal edukalt mõju eri piirkondades ning saades juurdepääsu loodusvaradele ja elutähtsale taristule; arvestades, et Wagneri grupp on pannud väidetavalt toime julmusi Ukrainas, Malis, Liibüas, Süürias ja Kesk-Aafrika Vabariigis; arvestades, et see on tugevdanud Euroopa-vastaseid seisukohti, eelkõige riikides, kus EL on jõuliselt kohal või kus toimub ÜJKP missioone; arvestades, et Malis, Burkina Fasos ja Nigeris iseloomustab olukorda putšistide koostööst keeldumine teiste partnerite (sealhulgas Mali relvajõudude väljaõppe toetamiseks läbiviidava Euroopa Liidu sõjalise missiooniga (EU Mali)), piirkondlike organisatsioonide ja ÜRO mitmemõõtmelise integreeritud stabiliseerimismissiooniga Malis;

Y. arvestades, et pärast juulikuist riigipööret Nigeris on putšistid võtnud vastu otsuse valmistada ette kohtuasi, et esitada Nigeri seaduslikule presidendile Mohamed Bazoumile süüdistus riigireetmise eest; arvestades, et Lääne-Aafrika riikide majandusühendus (ECOWAS) on järginud kahesuunalist poliitikat – vahendamine ja samal ajal sanktsioonide kohaldamine (kaubandus-, pangandus- ja üksikisikute sanktsioonid); arvestades, et EL on väljendanud tugevat toetust ECOWASile, valmisolekut valmistada ette autonoomne sanktsioonide kord ja valmisolekut vaadata läbi kõik võimalikud ECOWASi taotlused täiendava toetuse saamiseks; arvestades, et pärast riigipööret on mõlemad ÜJKP missioonid (ELi missioon võimete tugevdamiseks (EUCAP) Sahel Niger ja ELi sõjaline partnerlusmissioon (EUMPM) Nigeris) peatanud oma operatiivtegevuse ja hoiavad riigis ainult vajalikku põhipersonali; arvestades, et peatatud on Euroopa rahutagamisrahastu käimasolevad neli abimeedet (kokku 74 miljonit eurot); arvestades, et ELi väljaõppe-missioonid ja suutlikkuse suurendamise missioonid Sahelis ja Kesk-Aafrika Vabariigis ei ole andnud oodatud tulemusi;

Z. arvestades, et ebastabiilsus ja ebakindlus lõunanaabruses ja Saheli piirkonnas on tihedalt seotud Euroopa välispiiride haldamisega ja on selle jaoks jätkuv probleem; arvestades, et ELi piirihaldamise abimissioon Liibüas ja ELi merevägede Vahemere piirkonna operatsioon Irini aitavad kaasa püsivale rahule, julgeolekule ja stabiilsusele, rakendades relvaembargot ja võideldes ebaseaduslike relvade ja inimkaubanduse vastu;

AA. arvestades, et pahatahtlik välissekkumine ja desinformatsioonikampaaniad, mida toetavad eelkõige Venemaa, ja mõnel juhul ka teised osalejad, nagu Hiina ja Iraan, on ELi välispoliitika jaoks märkimisväärne probleem;

AB. arvestades, et hübriidrünnakute ja nendega seotud ähvarduste sagenemine, nagu on näidanud Venemaa tegevus ELis, Ukrainas, Aafrikas ja mujal, nõuab ulatuslike vahendite väljatöötamist selliste intsidentide avastamiseks, ennetamiseks ja neile reageerimiseks ning liidu kodanike ja varade kaitsmiseks, muutes selleks traditsioonilist sõjalist suutlikkust, parandades elutähtsa taristu turvalisust, võideldes välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega ning arendades edasi ühtset kõrgetasemelist küberturvalisust; arvestades, et Hiina on näidanud ka hübriidsõja taktika suuremat kasutamist, sealhulgas India ja Vaikse ookeani piirkonnas ning Lõuna-Hiina merel eesmärgiga õõnestada ELi stabiilsust ja julgeolekut;

AC. arvestades, et lähiaastatel kasutatakse hübriidohtudes suuremal määral infosõja, kiirete jõumanöövrite, massilise kübersõja ning kujunemisjärgus ja lõhkuvate tehnoloogiate süstemaatilist põimimist merepõhjast kosmoseni koos täiustatud kosmosepõhiste järelevalve- ja rünnakusüsteemide kasutuselevõtmisega, mida kõike võimaldab täiustatud tehisintellekt, kvantarvutus, üha „intelligentsemad“ drooniparve tehnoloogiad, küberründevõimekus, ülehelikiirusega raketisüsteemid ning nanotehnoloogia ja biosõda;

AD. arvestades, et orienteeruvalt 90 % liidu väliskaubavahetusest toimub meritsi; arvestades, et ligikaudu 2/3 maailma nafta- ja gaasitarnetest ammutatakse merel või transporditakse need meritsi; arvestades, et kuni 90 % rahvusvahelistest andmete ja sideülekannetest toimub veealuste kaablite kaudu; arvestades, et organiseeritud kuritegevus ja uimastikauplejad teostavad märkimisväärse osa oma tegevusest meritsi, kasutades isegi julgeolekujõududele raskesti kinnipeetavaid allvee- või poolallvee vahendeid;

AE. arvestades, et julgeoleku- ja kaitsealane koostöö partnerite ja liitlastega on otsustava tähtsusega ELi püüdlustes saada rahvusvaheliseks julgeoleku tagajaks; arvestades, et ÜJKP edukaks rakendamiseks on äärmiselt oluline koostöö selliste organisatsioonidega nagu ÜRO, NATO, Aafrika Liit, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE), Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon, ning arvukate liitlaste ja sarnaselt meelestatud partneritega;

AF. arvestades, et Ameerika Ühendriigid on ELi kõige olulisem liitlane; arvestades, et ELi ja USA ühine koostöö, partnerlus ja sõprus, mis kajastuvad muu hulgas meie ühises koostöös NATOs, on meie ühise vabaduse, jõukuse, demokraatia ja julgeoleku selgroog;

AG. arvestades, et Ladina-Ameerika on ELi strateegiline partner, ning arvestades, et tõelise strateegilise partnerluse loomisel, sealhulgas julgeolekukoostöö valdkonnas, on seal palju kasutamata potentsiaali;

AH. arvestades, et komisjon ja Euroopa Parlament on pühendunud sellele, et tugevdada ELi kui välist osalejat, kes on võimeline tegutsema strateegilisemalt ja iseseisvamalt;

AI. arvestades, et Arktika piirkond muutub geopoliitika, majandusarengu ja transpordi seisukohast üha olulisemaks ning samal ajal tuleb seal tegeleda kliimamuutuste ja militariseerimisega seotud probleemidega;

AJ. arvestades, et Hiina üha agressiivsem käitumine, eriti tema enda naabruses, näiteks Taiwani väinas ja Lõuna-Hiina merel, ohustab piirkondlikku ja ülemaailmset julgeolekut; arvestades, et Hiina on juba aastaid edendanud alternatiivset lähenemisviisi, mis seab kahtluse alla demokraatlikud väärtused, avatud turud ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra; arvestades, et Hiina kasvav mõju rahvusvahelistes organisatsioonides on takistanud positiivseid edusamme ja jätnud Taiwani veelgi enam kõrvale õiguspärasest ja sisulisest osalemisest;

AK. arvestades, et Ameerika Ühendriigid, Jaapan ja Lõuna-Korea pidasid 18. augustil 2023 ajaloolise esimese kolmepoolse kohtumise; arvestades, et sarnaselt meelestatud riikide vastastikune koostöö, eelkõige India ja Vaikse ookeani piirkonnas, on piirkonna rahumeelse ja jõuka arengu tagamiseks ülioluline; arvestades, et ka EL peaks püüdlema selle poole, et tõhustada oma julgeolekualast koostööd nende sarnaselt meelestatud riikidega selles piirkonnas;

AL. arvestades, et Kosovot ja ELi vahendatud Belgradi ja Priština vahelist dialoogi ähvardab destabiliseerimise oht; tuletab meelde, et EUFOR Altheal on keskne roll Bosnia ja Hertsegoviina ning piirkonna julgeoleku ja stabiilsuse tagamisel;

AM. arvestades, et kultuuripärandil on universaalne mõõde, mis annab tunnistust ajaloost, mida ei saa lahutada rahvaste identiteedist, mida rahvusvaheline üldsus peab kaitsma ja säilitama tulevaste põlvkondade jaoks;

AN. arvestades, et rahutagamise praktiliste meetmete rakendamiseks on vaja terviklikku rahutagamise käsitust, millesse on kaasatud tsiviilisikutest spetsialistid; arvestades, et kohalikud ja rahvusvahelised valitsusvälised organisatsioonid teevad olulist tööd, mille eesmärk on ennetada konflikte ja lahendada neid rahumeelselt, ning on äärmiselt oluline nende kogemusi maksimaalselt ära kasutada;

1. väljendab muret kiiresti halveneva ülemaailmse julgeolekuolukorra pärast ning on veendunud, et praegusel suure ebakindluse ajal on Euroopa ja Atlandi-ülene ühtsus ning tihe koostöö sarnaselt meelestatud partneritega kogu maailmas vajalikum kui kunagi varem, et lahendada mitmetest ülemaailmsetest kriisidest tulenevaid probleeme, tegutseda ennetavalt ja reageerida otsustavalt rahvusvahelist reeglitel põhinevat korda ähvardavatele ohtudele ning hõlbustada ÜJKP tulemuslikku rakendamist;

2. seisab ühtselt Ukraina eest ja mõistab kindlalt hukka Venemaa ebaseadusliku, provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõja; mõistab hukka Venemaa ebaseadusliku agressioonisõja ülemaailmsed tagajärjed, kuna see sõda mõjutab kõiki maailma riike ja vähekaitstud ühiskondi energiahindade tõusu ja toidupuuduse kaudu, rikub rängalt ja ohustab ka rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid ning õõnestab Euroopa ja ülemaailmset julgeolekut ja stabiilsust; tunnistab, et Venemaa jätkab oma agressioonisõda Ukraina vastu Valgevene, Iraani ja Põhja-Korea toetusel ja säilitab aktiivse sõjalise kohaloleku seal, kus ta peab seda strateegiliselt oluliseks;

3. mõistab karmilt hukka terrorirühmituse Hamas poolt Iisraeli vastu toime pandud põlastusväärsed terrorirünnakud, sealhulgas pantvangide võtmise; väljendab oma toetust Iisraeli Riigile ja selle rahvale ning Palestiina tsiviilelanikele Gaza sektoris ja Jordani Läänekaldal; nõuab kõigi terrorirühmituse Hamas poolt võetud pantvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist ning hukkunud pantvangide surnukehade tagastamist; rõhutab Iisraeli õigust end kaitsta kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõigusega; rõhutab, et alati tuleb teha vahet võitlejate ja tsiviilelanike vahel ning et osapooled võivad sihikule võtta ainult võitlejaid ja sõjaväe infrastruktuuri; palub Iisraeli valitsusel mitte alustada Rafahis sõjalist tegevust, mis halvendaks juba niigi katastroofilist humanitaarolukorda ning takistaks hädavajalikku põhiteenuste ja humanitaarabi osutamist; väljendab sügavaimat kurbust ja täielikku solidaarsust mõlema poole süütute ohvrite, nende perekondade ja lähedastega; nõuab terroriaktide ja rahvusvahelise õiguse rikkumiste eest vastutavate isikute vastutusele võtmist; nõuab põhjalikku uurimist kolmandate riikide, sealhulgas Iraani ja Katari, ning valitsusväliste üksuste rolli osas Hamasile rahalise, materiaalse ja operatiivtoe andmisel;

4. mõistab teravalt hukka jätkuvad rünnakud merendustegevuse vastu Punasel merel, mis lähtuvad Jeemeni al-Houthi kontrolli all olevatelt aladelt Iraani toetusel; väljendab heameelt liikmesriikide otsuse üle käivitada ÜJKP mereoperatsioon ASPIDES, et kaitsta kaubalaevu, suurendades teadlikkust olukorrast merel ja saates laevu; mõistab lisaks hukka Liibanonist, Süüriast ja Iraagist lähtuvad Iraani toetatud sõjaliste rühmituste rünnakud;

Ukrainale vajaliku kaitsevõime tagamine

5. kinnitab, et EL jätkab Ukraina toetamist, andes vajalikke sõjalisi vahendeid, et lõpetada Venemaa agressioonisõda ja taastada Ukraina territoriaalne terviklikkus riigi rahvusvaheliselt tunnustatud piirides, võimaldades Ukrainal taastada tulemuslikult oma suveräänsus, kaitsta oma kodanikke, dokumenteerida ja uurida sõjakuritegusid ning võtta vastutavad isikud vastutusele ja täita Ukraina inimeste soov integreeruda Euroopa-Atlandi Liitu, eelkõige soov saada ELi liikmeks, mis põhineb tugeval samastumisel Euroopa väärtustega, milleks on vabadus, demokraatia ja õigusriik, ja NATO liikmesus; rõhutab, et Ukraina sõjaline võit ning tema ELi ja NATO liikmesus on vajalik üldise julgeoleku, stabiilsuse ja püsiva rahu tagamiseks Euroopas;

6. rõhutab, kui oluline on Euroopa rahutagamisrahastu, mis on toetanud Ukraina relvajõude, rahastades ning tarnides kaitseotstarbelist varustust ja pakkudes sõjalist väljaõpet, tagades samal ajal kõigi sidusrühmade koordineerimise Euroopa Liidu sõjalise staabi hallatava teabevõrgustiku kaudu; julgustab liikmesriike looma stsenaariumipõhise ja prognoositava ülevaate sõjalistest võimetest, mida saab pakkuda Euroopa kaitsefondi raames, et tagada lühi- ja pikaajaliste võimete kiire hankimine; nõuab, et tagataks Euroopa rahutagamisrahastu rahaline jätkusuutlikkus ja kestvus, et pakkuda Ukrainale ja teistele ELi partneritele kogu maailmas nende soovitud toetust; nõuab Ukrainale antava rahalise ja sõjalise abi edasist suurendamist ja selle andmise kiirendamist ning kaasaegse varustuse, relvade ja järgmise põlvkonna õhukaitse- ning pind-pind-süsteemide viivitamatut kasutuselevõttu;

7. nõuab tungivalt, et suuremad liikmesriigid, kellel on märkimisväärne kaitsetööstuse suutlikkus, nagu Prantsusmaa, Hispaania ja Itaalia, suurendaksid oluliselt ja kiiresti sõjalise abi andmist Ukrainale;

8. nõuab tungivalt, et liikmesriikide valitsused alustaksid viivitamata dialoogi kaitsevaldkonna ettevõtjatega tagamaks, et eelkõige Ukrainale mõeldud laskemoona, mürskude ja rakettide tootmine ja tarnimine seatakse esikohale muude kolmandate riikide tellimuste ees;

9. tunnustab sellega seoses komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Josep Borrelli esialgset ettepanekut, mis tugineb Euroopa Parlamendi eelmisele üleskutsele, luua Euroopa rahutagamisrahastu raames 20 miljardi euro suurune abifond, mis on ette nähtud Ukraina relvajõudude toetamiseks aastatel 2023–2027 kuni viie miljardi euroga; peab kahetsusväärseks, et liikmesriigid on seda eesmärki vähendanud viie miljardi euroni, ning nõuab tungivalt, et nad jõuaksid selles küsimuses kiiresti kokkuleppele; mõistab teravalt hukka Ungari jõupingutused takistada hiljutisi katseid täiendada Euroopa rahutagamisrahastut ja komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut Ukraina eriabifondi kohta; rõhutab, et kogu Euroopa rahutagamisrahastu sõjaline abi ja relvatarned peavad täielikult vastama ELi relvaeksporti käsitlevale ühisele seisukohale, rahvusvahelisele inimõigustealasele õigusele ja humanitaarõigusele ning tagama piisava läbipaistvuse ja vastutuse; peab kahetsusväärseks Ameerika Ühendriikide tarbetut viivitust Ukrainale hädavajaliku abi järgmise osamakse heakskiitmisel;

10. väljendab heameelt Euroopa Liidu sõjalise abi missiooni loomise üle Ukraina toetuseks (EUMAM Ukraine) ja selle rolli üle Ukraina relvajõudude sõjalise mõjususe suurendamisel, et nad saaksid kaitsta oma territoriaalset terviklikkust Ukraina rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning võimaldada riigil taastada tulemuslikult oma suveräänsus ja kaitsta tsiviilisikuid; rõhutab vajadust tagada sõjaliste missioonide plaanimise ja juhtimise teenistusele vajalik personal ja taristu selle olulise väljaõppemissiooni plaanimiseks ja juhtimiseks;

11. väljendab heameelt EUMAM Ukraine suutlikkuse üle tegeleda Ukraina väljaõppevajadustega paindlikult; loodab, et see toob väljaõppepakkumiste laiendamise abil lisaväärtust, ning et asjakohane missioon sünkroniseeritakse muude juba käimasolevate väljaõppealgatustega; nõuab väljaõppemoodulite kohandamist vastavalt saadud kogemustele, et need vastaksid asjakohaselt Ukraina relvajõudude vajadustele; tunnustab Euroopa välisteenistust ja liikmesriike enam kui 30 000 sõjaväelase eduka väljaõppe eest enne 2023. aasta lõppu; väljendab heameelt komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku üle suurendada seatud eesmärki 60 000 Ukraina sõduri väljaõpetamisele 2024. aastal; rõhutab, kui oluline on kohandada väljaõppemooduleid ja vaadata need pidevalt läbi, tuginedes lahinguväljal saadud kogemustele, ning keskenduda jätkuvalt praeguste ja tulevaste probleemide lahendamisele, sealhulgas võitlusele mehitamata õhusõidukitega, mehitamata õhusõidukite süsteemikoolitusele, õhukaitsele, miinide avastamisele, kombineeritud relvadele ja erikoolitusele ning Ukraina relvajõudude praeguste ja tulevaste ohvitseride suutlikkuse arendamisele kõigil tasanditel ja vastavalt nende vajadustele; väljendab lisaks heameelt arutelude kiire lõpuleviimise ja liikmesriikide aktiivse osalemise üle EUMAM Ukraine – mida võib nimetada tulevaste sõjaliste väljaõppemissioonide eeskujuks – käivitamisel, ning kutsub neid üles näitama samasugust sihikindlust ja panust teiste praeguste ja tulevaste ÜJKP missioonide ja operatsioonide puhul;

12. tunnustab Ukrainas läbiviidava Euroopa Liidu nõuandemissiooni (EUAM Ukraine) paindlikkust ja kohanemisvõimet muudetud volituste rakendamisel keerulistes tingimustes, sealhulgas toetust Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina vastase sõjalise agressiooni kontekstis toime pandud rahvusvaheliste kuritegude uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel; kutsub ELi üles tagama, et tal oleks Ukraina vajaduste rahuldamiseks piisavad rahalised, logistilised ja inimressursid, ning väljendab heameelt ELi-väliste riikide osalemise üle selles;

13. rõhutab ELi konkreetset toetust Ukrainale laskemoona kolmeetapilise andmise kaudu; nõuab tungivalt laskemoona kiiremat tarnimist liikmesriikide olemasolevatest varudest Euroopa rahutagamisrahastu kaudu; juhib tähelepanu laskemoona kolmeetapilise lähenemisviisi teisele etapile, mille eesmärk on anda Ukrainale 2024. aasta märtsiks miljon suurtükimürsku, ning väljendab muret hiljutiste avalduste pärast, mis näitavad, et tähtajast ei peeta kinni; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat, komisjoni ja liikmesriike üles kiirendama Ukraina laskemoona ühishankeid ning rõhutab, et on vaja hoogustada Euroopa tööstuse tootmisvõimekust, tagades laskemoona tootmist toetava määruse kiire ja tulemusliku rakendamise; julgustab liikmesriike pakkuma Euroopa kaitsesektori väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd) spetsiaalseid võimalusi, et nad saaksid pakkumismenetluses osaleda; kutsub ELi liikmesriike üles kiirendama sõjalise lahingumoona tootmisvõimsuse arendamist, pöörates erilist tähelepanu ühisprojektidele Ukrainaga, ja tagama, et Ukrainale mõeldud tellimused seataks viivitamata esikohale; rõhutab lisaks, et ELiga liitumise protsessi käigus tuleks astuda konkreetseid samme Ukraina integreerimiseks ELi kaitse- ja küberturvalisuse poliitikasse ja -programmidesse, tuginedes koostööle ja teabevahetusele Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga (ENISA), olemasolevale lepingule Euroopa Kaitseagentuuriga (EDA) ja liikmesriikide võimalusele teha hankeid Ukraina kui täiendavate koguste saaja nimel instrumendi raames Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu; kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles esitama kava Ukrainale suunatud kestliku ja pikaajalise julgeolekualaste kohustuste paketi kohta, mis täiendab ELi kasvavate julgeolekuvajaduste tagamist; väljendab heameelt Ukraina rahastu loomise üle ja kutsub kõiki osalejaid tungivalt üles pingutama selle kiire väljatöötamise ja rakendamise nimel;

14. rõhutab, kui oluline on mõista ülemaailmselt hukka Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, millega rikutakse rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid ning õõnestatakse ülemaailmset julgeolekut ja stabiilsust; kutsub komisjoni ELi sanktsioonide rakendamise erisaadikut üles uurima põhjalikult Venemaa üksuste vastu suunatud ELi sanktsioonidest kõrvalehoidmist, eelkõige seoses kahesuguse kasutusega kaupade puhul seoses Ukraina-vastase agressioonisõjaga; mõistab hukka Venemaa Ukraina-vastases agressioonisõjas vene poolel võitlevate ELi-väliste riikide sõdurite (sh Kuubalt, Serbiast ja Süüriast) kohaloleku ning nõuab nende viivitamatut väljaviimist;

15. rõhutab NATO Vilniuse tippkohtumise tulemusi, mis kinnitavad selgelt, et Ukraina tulevik on alliansis; väljendab heameelt tippkohtumise toetuspaketi üle Ukrainale ning NATO-Ukraina nõukogu loomise üle, mis valmistab Ukrainat ette NATO liikmeks saamiseks võimalikult kiiresti pärast sõda; toetab jätkuvaid Atlandi-üleseid jõupingutusi ja koordineerimist seoses sõjalise abi ja relvade tarnimisega Ukrainasse;

16. rõhutab, et ELi ja NATO kohustused Ukraina ees on osa laiemast rahvusvaheliselt koordineeritud Ukraina julgeolekugarantiide paketist, sealhulgas G7 mitmepoolse raamistiku loomisest Ukrainaga kahepoolsete julgeolekualaste kohustuste ja kokkulepete üle peetavateks läbirääkimisteks;

17. rõhutab, kui oluline on jätkata ELi lepingu artikli 42 vastastikust abi käsitleva lõike 7 rakendamist ning nõuab konkreetseid samme tõelise ELi solidaarsuspoliitika kujundamiseks, sealhulgas selgitades sidusust selle ja Põhja-Atlandi lepingu artikli 5 vahel, arvestades, et kõik ELi liikmesriigid ei ole NATO liikmed;

Euroopa kaitse tugevdamine vastusena Venemaa agressioonisõjale Ukraina vastu;

18. rõhutab ELi riigipeade ja valitsusjuhtide poolt Versailles' deklaratsioonis võetud kohustust anda Ukrainale kogu vajalik toetus ja võtta Euroopa julgeoleku eest suurem vastutus, tugevdades liikmesriikide ja ELi kaitsevõimet, ning väljendab võetud kohustusele vankumatut toetust; toetab sellega seoses suuremat koordineerimist Atlandi-üleste liitlaste ja NATOga; peab vajalikuks ajakohastada strateegilist kompassi, et võtta arvesse kogemusi, mis on saadud Venemaa Ukraina-vastasest agressioonisõjast, mis algas mõni päev enne selle vastuvõtmist, ning arvestades hiljutisi sündmusi Lähis-Idas; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles täitma pärast seda ülevaatamist, millest peaks saama korrapärane tegevus, Versailles' deklaratsiooni kohustust, kiirendades strateegilise kompassi täielikku rakendamist Euroopa sõjalise koostöö ulatusliku suurendamise kaudu tööstuse ja relvajõudude tasandil, et muuta Euroopa Liit tugevamaks ja võimekamaks julgeoleku tagajaks, mis on NATOga koostalitlusvõimeline ja seda täiendav;

19. võtab teadmiseks arutelu tuumaheidutuse üle Euroopas ning nõuab konstruktiivset ja avatud Euroopa arutelu selle territoriaalse kaitse ja heidutuse põhielemendi üle, mis on vajalik Euroopa maailmajao ja selle rahvaste pikaajalise julgeoleku tagamiseks;

20. tuletab meelde, et – nagu on selgelt väljendatud strateegilises kompassis, ELi eesmärk on olla võimeline kriisi puhkemisel kiiresti ja jõuliselt tegutsema, vajadusel üksi või partnerina, ning et strateegiline kompass ei tohi asendada ELi julgeoleku- ja kaitsevõimesse tehtavate elutähtsate investeeringute edasilükkamist; rõhutab, et strateegilise kompassi kaugeleulatuvaid eesmärke ja vahe-eesmärke on võimalik saavutada üksnes liikmesriikide ja ELi institutsioonide vastava poliitilise tahte ja tegevusega ning vajaduse korral ka vajaliku rahalise toetusega; kutsub seepärast liikmesriike üles ohuanalüüsi süstemaatiliselt ja korrapäraselt ajakohastama;

21. kinnitab veel kord, et selleks, et saada usaldusväärseks geopoliitiliseks osalejaks, peaks Euroopa Liit oma otsuste tegemise süsteemi reformima; peab kahetsusväärseks, et Euroopa Liidu lepingu üleminekuklauslitega ette nähtud kiirete, tõhusate ja tulemuslike välis-, julgeoleku- ja kaitsemeetmete potentsiaali on kasutatud vaid väga piiratud ulatuses; kordab oma nõudmist, et nõukogu läheks ÜVJP ja ÜJKP-ga seotud otsustes, vähemalt sellistes valdkondades, millel ei ole sõjalist mõju, järk-järgult üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele; kordab oma üleskutset korraldada ELi kaitseministrite nõukogu korrapäraseid kohtumisi ning nõuab, et Euroopa tasandil loodaks ühine tsiviil-sõjaline peakorter, mis ühendaks tsiviil- ja sõjalised vahendid, et kasutada täiel määral ära ELi integreeritud kriisiohjamise lähenemisviisi alates strateegilisest planeerimisest kuni missiooni või operatsiooni tegeliku läbiviimiseni;

22. nõuab, et komisjoni järgmises koosseisus nimetataks ametisse kaitsekoostöö liidu volinik, kes vastutab tõelise Euroopa kaitsekoostöö liidu ja kõigi kaitseküsimuste, sealhulgas ÜJKP lõpuleviimise eest, järgides ülesannete selget jagamist komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga; on veendunud, et koos Euroopa Parlamendis loodava täieõigusliku julgeoleku- ja kaitsekomisjoniga peaks kaitsekoostööliidu volinik teostama ühiselt järelevalvet sihtotstarbelise ja märkimisväärse kaitsekoostööliidu eelarve üle;

Strateegiline kompass: TEGUTSEMINE

23. tuletab asjaomastele ELi organitele ja liikmesriikidele meelde nende kohustust tugevdada sõjaliste missioonide planeerimise ja juhtimise teenistust ning saavutada selle täielik tegevusvõimekus, sealhulgas sobivate tööruumide, piisava personali tagamise ning Euroopa Liidu sõjalise staabi ümberkorraldamise kaudu; nõuab, et selle täielik tegevusvõime saavutataks 2025. aastaks, nagu on märgitud strateegilises kompassis, ja hoolimata nõukogu 19. novembri 2018. aasta järeldustest, milles nähti ette 2020. aasta tähtaeg; nõuab lisaks, et sõjaliste missioonide planeerimise ja juhtimise teenistuse töötajate arvu tuleks märkimisväärselt suurendada kuni 250 töötajani; rõhutab tungivat vajadust luua sõjaliste missioonide planeerimise ja juhtimise teenistus kui ELi sõjaliste operatsioonide eelistatud juhtimis- ja kontrollistruktuur, sealhulgas tulevase kiirsiirmisvõime kasutamiseks; rõhutab, et selleks ülesandeks saaks kavandada ka ühe neljast olemasolevast riiklikust operatsioonide peakorterist;

24. kordab, kui oluline on rakendada täielikult kiirsiirmisvõimet, mis hõlmab vähemalt 5 000 väeüksust ja vajalikku võimekust vastavalt oma modulaarsusele ning mis on kättesaadav kriisiolukordades tõrjuvates keskkondades, nagu päästе- ja evakueerimisülesannete täitmiseks, esialgseteks sisenemis- ja stabiliseerimisoperatsioonideks või missioonide ajutiseks tugevdamiseks; on seisukohal, et ilma kindla poliitilise pühendumuse ja täiendavate ressurssideta on ohus eesmärk, et kiirsiirmisvõime oleks tegutsemisvõimeline 2025. aastaks; kutsub liikmesriike üles võtma arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 44 rakendamise praktilist korda nii kiirsiirmisvõime kasutuselevõtmisel kui ka muudes ÜJKP operatiivülesannetes, kui see on asjakohane, et võimaldada soovivate ja võimeliste liikmesriikide rühmal plaanida ja juhtida missiooni või operatsiooni ELi raamistikus ning seeläbi tagada ELi kiirsiirmisvõime kiire aktiveerimine; kordab, et kiirsiirmisvõime peaks olema korraldatud vastavalt erinevate „liikumisteate“ tähtaegadele kiirsiirmisvõime eri osade jaoks, kusjuures mõnedel on „liikumisteate“ pikkus 5–10 päeva; märgib, et minimaalset sõdurite täpset arvu saab hinnata alles pärast seda, kui kontseptuaalsed planeerijad on analüüsinud kõiki võimalikke stsenaariume; on seisukohal, et ELi kiirsiirmisvõimel on suur potentsiaal oluliselt areneda ja tugineda varasemate ELi lahingugruppide kogemusele, tegeleda nende mitmesuguste puudustega ja neist üle saada, tugevdada ELi strateegilist autonoomiat ning anda positiivne panus ELi julgeoleku ja rahu integreeritud käsitlusele;

25. väljendab heameelt asjaolu üle, et Hispaanias toimus 2023. aasta oktoobris sõjalise õppuse (kriisihalduse sõjaline õppus) raames esimene kiirsiirmisvõime lahinguõppus, ning ootab tulevikus edasisi õppusi, mille eesmärk on parandada selle võimekust, suurendada liikmesriikide koostalitlusvõimet ja testida tulemuslikult kiirsiirmisvõime kasutamist eri stsenaariumide korral; kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles tagama, et sellised väljaõppe- ja sertifitseerimisõppused saavad kasutada ära ühiste kulude mehhanismi, et tagada piisav osalemine tulevikus;

26. rõhutab, et kiirsiirmisvõime tuleks luua ELi kriisidele reageerimise sõjalise võime ühe liigina, millel on oma õiguslik identiteet, et võimaldada luua kiirsiirmisvõime kui püsivalt kättesaadav ja ühiselt treeniv jõud eesmärgiga saada alaliseks üksuseks; märgib, et kiirsiirmisvõime peaks korraldama korrapäraseid ühisõppusi strateegilisel, ühendvägede ja taktikalisel tasandil ELi raamistikus, mis põhineb tegevusstsenaariumidel ning järgib ühtseid väljaõppe- ja sertifitseerimisstandardeid, nagu NATO raames, et parandada valmisolekut ja koostalitlusvõimet; rõhutab, et õppused peaks määrama kindlaks Euroopa Liidu sõjaline staap ning need peaks kavandama ja viima läbi sõjaliste missioonide planeerimise ja juhtimise teenistus; kutsub liikmesriike üles võtma kohustust vähendada 2025. aastaks olulisel määral strateegiliste võimalditega ja eelkõige ELi kiirsiirmisvõimega seotud kriitilisi puudujääke sellistes valdkondades nagu strateegiline õhuvedu, kosmosesidevahendid, meditsiinivarustus, küberkaitsevõime ning luure- ja rekkevõime; väljendab heameelt selle üle, et liikmesriigid likvideerisid hiljuti vägede puudujäägi, võimaldades kiirsiirmisvõimel ja selle lahingugruppidel 2025. aastaks täielikult tööle hakata;

27. tuletab meelde, et EL on seadnud pikaajalise eesmärgi suurendada märkimisväärselt oma ambitsioone ja töötada selle nimel, et arendada oma võimekust lähetada 1999. aasta Helsingi peaeesmärgi kohaselt vabatahtlikkuse alusel kuni 60 000 sõjaväelast liikmesriikidest ELi juhitavatesse operatsioonidesse;

28. rõhutab tungivat vajadust suurendada oluliselt meie relvajõudude sõjaväelist liikuvust ja sellesse investeerida, seades prioriteediks investeeringud ning kõrvaldades kitsaskohad ja puuduvad ühendused; tunnustab liikmesriikide, liitlaste, ELi ja NATO jõupingutusi Kesk- ja Ida-Euroopas sõjaväelise liikuvuse edendamisel; kutsub liikmesriike üles sõjaväelise liikuvuse menetlusi veel rohkem lihtsustama ja ühtlustama ning lubade andmise tähtaegu lühendama, et võimaldada ELi liikmesriikidel kiiremini tegutseda ja suurendada oma reageerimise tõhusust kooskõlas oma kaitsevajaduste ja -kohustustega nii ÜJKP poliitika missioonide ja operatsioonide kui ka riiklike ja rahvusvaheliste meetmete kontekstis;

29. kutsub üles tugevdama Euroopa Kaitseagentuuri, juhtima tipptasemel teadusuuringuid ja võimete arendamist ning edendama ühishankeid, et tugevdada ELi kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi (EDTIB), takistamata samal ajal sarnaselt meelestatud riikidest varustuse hankimist; nõuab kaitse rahastamise parandamist, uurides Euroopa Investeerimispanga laenupoliitika võimalikku reformi; nõuab, et tugevdataks tööstuse ligipääsu erasektori rahastusele, et tagada Euroopa kaitsetööstuse jaoks kestlikult piisav juurdepääs avaliku ja erasektori rahalistele vahenditele ning investeeringutele; kutsub komisjoni üles kaaluma koostöös liikmesriikidega selliste finantstoodete parameetrite väljatöötamist, mille eesmärk on toetada investeeringuid Euroopa julgeolekusse, sealhulgas kaitsetööstuse meetmeid; väljendab heameelt Euroopa Investeerimispanga ja komisjoni ühiste pingutuste üle käivitada 175 miljoni euro suurune kaitsevaldkonna omakapitalirahastu, et stimuleerida kahesuguse kasutusega tehnoloogiate arendamist; peab kiiduväärseks, et eelarvepuudujääki käsitlevaid eelarvereegleid on uuendatud ja seetõttu on võimalik teha täiendavaid sõjalisi kulutusi, mis on vajalikud Venemaa sissetungi tõttu Ukrainasse;

30. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles pakkuma tugevamaid, paindlikumaid, tõhusamaid ja modulaarsemaid ÜJKP missioone ja operatsioone, mis suudavad kohaneda muutuva julgeolekuolukorraga, võttes arvesse integreeritud lähenemisviisi põhimõtet, ning mis tuginevad ÜJKP tsiviil- ja sõjalise mõõtme koostoimele ja vastastikusele täiendavusele; rõhutab, kui olulised on ÜJKP tsiviilmissioonid, et koordineerida teiste sarnastes tegevustes osalevate rahvusvaheliste partneritega vastuvõtvas riigis; rõhutab, et iga missiooni ja operatsiooni jaoks on oluline püstitada selged ja saavutatavad eesmärgid, mida täiendatakse vajalike rahaliste, logistiliste ja inimressursside abil vastavalt iga eesmärgi saavutamisel tehtud edusammudele; rõhutab, et iga missioon ja operatsioon peab olema tulemuslikult kohandatud iga vastuvõtva riigi vajadustele ja nõuetele, tagades vajalike tingimuste loomise, et missioon saavutaks seatud eesmärgid ja säilitaks kohaliku elanikkonna ja riiklike ametiasutustega tugeva partnerluse; rõhutab „õpeta välja ja varusta“ ja „õpeta õpetajaid“ lähenemisviiside tähtsust missioonide ja operatsioonide puhul, et tagada nende pikaajaline edu ja mõju vastuvõtvale riigile;

31. väljendab heameelt uue ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tsiviiltegevust käsitleva kokkuleppe vastuvõtmise üle ning võetud kohustuse üle suurendada tsiviilmissioonide mõjusust, paindlikkust ja reageerimisvõimet, sealhulgas otsustusprotsessi kiirendamise, operatiivse plaanimise tugevdamise, samuti personali valiku ja värbamise parandamise ning suurema soolise võrdõiguslikkuse ja reageerimisvahendite parandamise kaudu; on veendunud, et tsiviil- ja sõjalistes missioonides tuleb keskenduda rohkem inimeste julgeoleku põhielementidele; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa välisteenistus ja liikmesriigid on tihedas koostöös komisjoniga võtnud kohustuse luua 2024. aastal korrapärane ja struktureeritud tsiviilvõimete arendamise protsess;

32. kutsub üles koostama kõigi missioonide ja operatsioonide kohta üksikasjalikke mõjuhinnanguid, mida tuleks teha sageli kombinatsioonis strateegilise läbivaatamisega, et hinnata tulemuslikumalt lühi-, kesk- ja pikaajalist mõju vastuvõtvale riigile ning uurida, kas missioonid ja operatsioonid saavutasid soovitud mõju; nõuab, et neid mõjuhinnanguid jagataks Euroopa Parlamendiga; rõhutab, et kõigil missioonidel ja operatsioonidel peavad olema aegumisklauslid, et võimaldada vajaduse korral püsivat lõpetamist;

33. kutsub nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles lisama oma ÜJKP missioonidele ja operatsioonidele kultuuripärandi kaitse aspekti, et pakkuda kohalikele partneritele abi ja koolitust kultuuripärandi säilitamise ja kaitsmisega seotud julgeolekuprobleemide lahendamisel; kutsub nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles lisama oma ÜJKP missioonidele ja operatsioonidele ennetava diplomaatia komponendi, et olukorda konkreetsetes piirkondades paremini analüüsida, ennetada konfliktide puhkemist, eskaleerumist, jätkumist ja kordumist ning vahendada vägivalla puhkemise äärel olevaid osapooli, aidates saavutada leppimist ning ehitada üles vastupidavad ja kaasavad ühiskonnad;

34. tuletab meelde, et sooliste perspektiivide arvessevõtmine ja kohaldamine välissuhetes ning naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava rakendamine on ELi pikaajalised prioriteedid; rõhutab seepärast kõigi võetud kohustuste, sealhulgas ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava (GAP III) (2020–2024) ja strateegilise kompassi raames võetud kohustuste täitmist, edendades muu hulgas soolist võrdõiguslikkust ja lõimides soolise perspektiivi andmepõhise sooanalüüsi alusel süstemaatiliselt kogu ÜJKP tsiviiltegevuse kavandamisse ja meetmetesse; väljendab seda silmas pidades heameelt sooküsimuste eest vastutava peanõuniku määramise üle kõigile ÜJKP missioonidele ja operatsioonidele ning soolise võrdõiguslikkuse kontaktisikute võrgustiku loomise üle; nõuab uue ÜJKP tsiviiltegevuse kokkuleppe raames võetud kohustuste täielikku täitmist, mis hõlmab seda, et suurendatakse ÜJKP tsiviiltegevuses osalevate rahvusvaheliste töötajate seas oluliselt naiste hulka, et saavutada vähemalt naiste 40 % esindatus, püüdes samal ajal saavutada soolist võrdsust; rõhutab sellegipoolest, et selleks, et tagada sooline võrdõiguslikkus ja naiste täielik ja sisukas osalemine ÜJKPs ja eriti sõjalistel missioonidel, tuleb ära teha rohkem; kutsub liikmesriike üles astuma samme, et minimeerida naiste karjääritakistusi oma kaitsejõududes; nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenistus esitaks julgeoleku ja kaitse allkomisjonile (SEDE) korrapäraselt aruandeid soolise võrdõiguslikkusega seotud meetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta;

35. rõhutab soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste olulist rolli julgeoleku- ja kaitsemeetmete põhiaspektides; mõistab karmilt hukka sõjakuriteod tsiviilelanikkonna vastu, eelkõige seksuaalvägivalla kasutamise sõjapidamise vahendina; rõhutab küberturvalisuse meetmete olulisust konfliktidest mõjutatud naistega kaubitsemise jälgimisel ja ennetamisel;

36. rõhutab, et lisaks julgeolekutagatiste ja Ukrainale antava abi tagamisele tuleb võtta meetmeid, et tegeleda vaimse tervise probleemidega, mis tekivad ja jäävad tekkima sõja tõttu sõjaväelaste ja kodanike seas;

37. väljendab heameelt 2023. aasta juuni ühisteatise „Kliima ja julgeoleku vahelise seose uus käsitlus“ üle, milles esitatakse konkreetsed meetmed, et tegeleda kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise mõjuga julgeolekule ja Euroopa kaitsele, sealhulgas ÜJKPle; rõhutab vajadust liikuda edasi selle tervikliku rakendamisega, et suurendada tegevuse tulemuslikkust, sealhulgas lähetada 2025. aastaks keskkonnanõustajad kõigile ÜJKP missioonidele ja operatsioonidele ning toetada liikmesriike puuduste, takistuste ja stiimulitega tegelemisel, et valmistada oma relvajõud ette kliimamuutusteks, nagu on nõutud strateegilises kompassis;

38. kordab noorte ja noorteorganisatsioonide olulist rolli rahu ja julgeoleku säilitamisel ja edendamisel ning kutsub Euroopa välisteenistust üles otsustama kaasata noori süstemaatilisemalt oma noorte, rahu ja julgeoleku tegevuskavasse;

39. rõhutab kõigi julgeoleku- ja kaitseprogrammide ja -algatuste, sealhulgas ÜVJP eelarve ja Euroopa rahutagamisrahastu piisava, paindliku ja kestliku rahastamise tähtsust; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ÜVJP eelarve on mitmeaastase finantsraamistikuga 2014–2020 võrreldes mitmeaastases finantsraamistikkus 2021–2027 vaid vähesel määral kasvanud, samas kui ÜJKP missioonide ülesannete arv on suurenenud; nõuab ÜVJP eelarve rahastamise olulist suurendamist, sealhulgas spetsiaalset ÜVJP eelarverida, millega luuakse tsiviiltoetusrahastu, et pakkuda partnerriikidele varustust ja teenuseid nende tsiviilvõimekuse suurendamiseks; väljendab heameelt Euroopa Ülemkogu kokkuleppe üle tugevdada muudetud ELi mitmeaastases finantsraamistikus uusi prioriteete 64,6 miljardi euro lisamisega, sealhulgas suurendada Euroopa Kaitsefondile (EDF) uue Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi raames antavat summat 1,5 miljardi euro võrra; kutsub liikmesriike üles esitama ühiste kulude ulatuse ja määratluse ümberhindamise, et suurendada solidaarsust ja stimuleerida osalemist sõjalistes missioonides ja operatsioonides, ning õppustega seotud kulud kooskõlas strateegilise kompassiga; kutsub lisaks liikmesriike üles muutma Euroopa rahutagamisrahastu rahastamisprotsessi, et tagada piisav ja kestlik toetus partneritele, liitlastele ja ÜJKP operatsioonidele;

Strateegiline kompass: INVESTEERIMINE

40. väljendab heameelt ELi liikmesriikide ja institutsioonide suurenenud eelarvete ja kaitseinvesteeringute üle ning nõuab nende mõju maksimeerimist, et tagada Euroopa relvajõududele vajalik võimekus, suurendades ühishankeid ning ühiseid investeeringuid kaitsealasesse teadus- ja arendustegevusse; taunib siiski asjaolu, et ei Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ega praegused ELi tasandi kaitsetööstuse programmid ei ole toonud kaasa tegelikku muutust ELi tasandi koostöö normiks muutmise suunas; nõuab tungivalt, et liikmesriigid tõhustaksid koostööd kaitsetööstuse valdkonnas ja seaksid miinimumeesmärkideks Euroopa kaitsevarustuse koostööl põhineva hanke sihttaseme 35 % ja kaitsealase teadus- ja tehnoloogiakoostöö Euroopa koostöö sihttaseme 20 %, nagu kõik liikmesriigid Euroopa Kaitseagentuuris leppisid kokku juba aastal 2007; taunib lisaks asjaolu, et Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu mõeldud instrumendi ja laskemoona tootmist toetava määruse rahastamiseks kasutas komisjon muudele julgeoleku- ja kaitsealgatustele või muudele programmidele eraldatud olemasolevaid vahendeid, kahjustades seeläbi teisi olemasolevaid algatusi ja rõhutades vajadust eraldada täiendavaid vahendeid mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 jaoks; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles eraldama Euroopa välisteenistusele täiendavaid rahalisi ja inimressursse, tagamaks, et see saaks täita tulemuslikult oma rolli ELi diplomaatilise teenistusena, pidades silmas väga muutlikku geopoliitilist olukorda ja viimastel aastatel suurenenud nõudmisi selle piiratud suutlikkusele; rõhutab siiski, et suuremad investeeringud peavad olema kestlikud ja vastama esilekerkivatele ohtudele;

41. tuletab meelde, et ELil ja liikmesriikidel on nüüd olemas terviklik vahendite kogum, et tõhustada strateegilist lähenemisviisi võimete arendamisele, eelkõige kaitsevaldkonna ühishangete rakkerühma juhtimisel ja kasutades Euroopa Kaitseagentuuri kaitseküsimuste iga-aastast kooskõlastatud läbivaatamist (CARD), võimearendusplaani ja kaitseinvesteeringute puudujäägi analüüsi; rõhutab, et neid vahendeid tuleb nüüd täielikult ära kasutada, et näidata nende sidusust, mõjusust ja konkreetseid tulemusi; palub, et komisjon ja komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja esitaksid ajakohastatud kaitseinvesteeringute puudujäägi analüüsi ning teeksid kindlaks võimekuse ja programmid, mis töötatakse välja ELi toetusel aastakümne lõpuks; tuletab meelde vajadust töötada sel eesmärgil välja Euroopa võimete- ja relvastuspoliitika; kutsub nõukogu ja komisjoni üles suurendama investeeringuid kaitsealasesse innovatsiooni;

42. väljendab heameelt 2023. aastavõimearendusplaani läbivaatamise ja esitamise üle; peab kahetsusväärseks, et alates 2008. aasta esimesest võimearendusplaanist on võimearenduses tehtud vähe edusamme; rõhutab, et eriti Venemaa ebaseadusliku agressioonisõja valguses Ukraina vastu ja Euroopa julgeolekut ähvardava ohu tõttu on vaja ELi liikmesriikide tugevamaid ja ühiseid jõupingutusi, et heidutada agressoreid ning kaitsta Euroopa kodanikke ja huve;

43. on seisukohal, et Euroopa Kaitsefond on kahjuks ikka veel alarahastatud, kuid näitab ELi tasandi meetmete lisaväärtust Euroopa kaitsevaldkonnas; soovitab laiendada komisjoni ettepanekuid kõigis ELi poliitika kaitsega seotud valdkondades koostöös liikmesriikidega; nõuab, et lisaks kokkulepitud 1,5 miljardile eurole suurendataks Euroopa Kaitsefondi eelarvet veel 1 miljardi euro võrra osana Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) ettepanekust; nõuab tungivalt maksimaalset järjepidevust ja kooskõlastamist erinevate julgeoleku- ja kaitsevaldkonna algatuste vahel, nagu muu hulgas kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine, Euroopa Kaitsefond, instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu, laskemoona tootmist toetav määrus, alaline struktureeritud koostöö ja sõjaväeline liikuvus, et vältida kattumisi, tagada tõhusad avaliku sektori investeeringud ja tegeleda kriitilise tähtsusega võimete puudujäägiga;

44. rõhutab vajadust vähendada sõltuvust elutähtsatest tehnoloogiatest ja väärtusahelatest, et EL saaks liikuda suurema tehnoloogilise autonoomia poole, mis võimaldaks tal töötada kriitilise tähtsusega valdkondades välja oma tehnoloogiad, neid toota ja kasutusele võtta; väljendab sellega seoses heameelt kriitiliste toorainete määruse üle, mis on väga oluline Versailles' deklaratsiooni põhimõtete täitmiseks ning Euroopa kaitsetööstuse tarneahelate vastupanuvõime tugevdamiseks; rõhutab, et ühishangete edendamine Euroopa tasandil on loogiline täiendus Euroopa Kaitsefondile, kuna see hõlmab kogu ringi alates teadus- ja arendustegevusest kuni hangeteni, tugevdades seeläbi nõudlust, mis parandab liikmesriikide relvajõudude koostalitlusvõimet, saavutab mastaabisäästu ja lõppkokkuvõttes tugevdab Euroopa kaitset; märgib, et kaitseotstarbelisi tooteid tuleks võimaluse korral kokku panna Euroopa ettevõtetes, mis toetab Euroopa tööstust, eriti VKEsid;

45. juhib tähelepanu asjaolule, et instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu ja laskemoona tootmist toetav määrus saavad olla ainult esimene samm Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi võimsuse parandamisel, et varustada liikmesriike vajalike toodete ja kogustega, ning seda tuleks täiendada edasiste algatustega, sealhulgas Euroopa kaitsetööstuse strateegia koos kavandatud pikaajalise ja põhjaliku Euroopa kaitseinvesteeringute programmiga, mille jaoks tuleb tagada piisav rahastamine, samuti toimiva reguleeriva raamistikuga, mille eesmärk on edendada innovatsiooni, suurendada tootmist ning tagada arukamad ja tõhusamad riiklikud investeeringud; kutsub sellega seoses ELi liikmesriike üles eraldama mitmeaastase finantsraamistiku eelseisva läbivaatamise käigus vajalikud vahendid kõigile Euroopa kaitsevahenditele; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole ikka veel teinud ettepanekut Euroopa kaitseinvesteeringute programmi kohta; nõuab, et kiiresti ja tõhusalt rakendataks instrumenti Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu ja laskemoona tootmist toetavat määrust; toetab täielikult ettepanekut luua 100 miljardi euro suurune ühine kaitsefond, mille eesmärk on viivitamata suurendada kodumaist relvade ja laskemoona;

46. kutsub komisjoni üles kasutama Euroopa Liidu sõjalise komitee (ELSK) eksperditeadmisi kaitsetööstuse prioriteetide määratlemisel ja kaitsealgatuste väljatöötamisel, et tagada sõjaline sidusus tööstuse tasandil;

47. kutsub liikmesriike üles suurendama kaitsekulutusi ja tagama nende kestliku taseme, et kohaneda praeguse geopoliitilise olukorraga ja tegeleda liidu julgeolekut ähvardavate oluliste ohtudega; kutsub ELi NATO liikmesriike üles suurendama oma sõjalisi eelarveid, tuginedes oma vajaduste hindamisele, ning kulutama kooskõlastatult ja laiahaardeliselt vähemalt 2 % SKPst, et saavutada mastaabisääst ja koostalitlusvõime, tuletades ka meelde teiste konkurentide, näiteks Venemaa ja Hiina kaitsekulutuste suurt kasvu, ning selleks et kõrvaldada puudujäägid ja täita nõuded kõigis valdkondades, mis tulenevad kahtluse alla seatud julgeolekukorrast, ning võttes arvesse ajaloolise alainvesteerimise ja kiire inflatsiooni mõju kaitse-eelarvetele; rõhutab Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi olulist rolli liikmesriikide relvajõudude varustamisel, et võimaldada neil kaitsta Euroopa kodanikke ja huve;

48. rõhutab, et Euroopa relvajõududel on tõsiseid probleeme värbamise ja töötajate hoidmisega; peab vajalikuks neid probleeme analüüsida ning palub seepärast komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal teha ELi sõjalisele komiteele ülesandeks koguda ja analüüsida ELi liikmesriikide andmeid nende probleemide kohta, et määrata kindlaks võimalikud vastumeetmed; juhib tähelepanu sellele, et tõelist Euroopa Kaitseliitu ei saa luua ilma ühise sõjalise kultuurita, ning kutsub seepärast komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tegema Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledžile (ESDC) ülesandeks uuendada ja laiendada liikmesriikide relvajõudude sõjaväelastele mõeldud õppemooduleid;

49. rõhutab PESCO olulisust ELi kaitsevõime parandamisel ja väljendab heameelt PESCO algatusprojektide abil seni tehtud edusammude üle sellistes valdkondades, nagu küberkaitse, mehitamata süsteemid, meditsiiniteenused ning keemiline, bioloogiline, radioloogiline ja tuumaalane järelevalve, samuti kõigis sõjaliste valdkondade projektides saavutatud edasiste edusammude üle, mis on kirjas PESCO sekretariaadi iga-aastases projektide eduaruandes; peab siiski kahetsusväärseks, et liikmesriigid ei kasuta PESCO raamistikku ikka veel täiel määral ära ja rakendamisel tehtud edusammud ei vasta endiselt ootustele; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja liikmesriike üles vaatama pidevalt ja põhjalikult läbi projektid ja nende väljavaated, mis peaksid hõlmama ka võimalust ühendada, ümber rühmitada ja isegi lõpetada projektid, mis ei ole piisavalt edenenud, ning suunata jõupingutused ümber väikesele arvule prioriteetsetele projektidele, mille eesmärk on viia konkreetsete meetmete võtmiseni, nagu on märgitud strateegilises kompassis; avaldab sügavat kahetsust, et Euroopa Parlamendil ei ole võimalik PESCO projekte nõuetekohaselt kontrollida; kutsub liikmesriike üles esitama Euroopa Parlamendile korrapäraselt, vähemalt kaks korda aastas, hinnangu PESCO raames tehtud edusammude kohta;

50. kutsub nõukogu üles algatama projekti sellise Euroopa tsiviilrahukorpuse loomiseks, mis koondaks institutsiooniliste ja mitteinstitutsiooniliste osalejate erialateadmisi konfliktide tõkestamise, konfliktide rahumeelse lahendamise ja leppimise valdkonnas, et muuta ELi tsiviilkriisiohje usaldusväärsemaks, järjekindlamaks, tulemuslikumaks, paindlikumaks ja nähtavamaks.

Strateegiline kompass: VALMISOLEK ja KINDLUSTAMINE

51. rõhutab, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on osa laiemast strateegiast, mille eesmärk on õõnestada reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda; nõuab, et EL suurendaks oma võimekust reageerida hübriidsõjale, sealhulgas avastada Venemaa ning teiste riiklike ja valitsusväliste osalejate tegevust välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise kampaaniate näol, mis seavad kahtluse alla meie huvid, väärtused ja julgeoleku, sealhulgas levitavad valepropagandat ELi kohta või võtavad sihikule ÜJKP missioone ja operatsioone strateegilistes valdkondades, ning sellisele tegevusele reageerida; väljendab tõsist muret ohtude pärast, mida tehisintellektipõhine desinformatsioon ja teabega manipuleerimise kampaaniad, sealhulgas võltsveebisaitide ja võltskujutiste loomine, kujutavad endast demokraatlikele protsessidele, eriti valimiste eel; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tegema tihedat koostööd erasektori, kodanikuühiskonna ning akadeemilise ja tehnilise kogukonnaga, et võidelda pahatahtlike mõjukampaaniate vastu ja tegeleda uute tehnoloogiate relvana kasutamise probleemiga;

52. kutsub sellega seoses kõiki liikmesriike ja ELi kandidaatriike üles rakendama Euroopa Parlamendi resolutsioonides esitatud soovitusi, milles käsitletakse välissekkumist kõigisse Euroopa Liidu demokraatlikesse protsessidesse, sealhulgas desinformatsiooni ([24]);

53. rõhutab, et Hiina on sõlminud Venemaaga nn piirideta sõpruse, mis hõlmab märkimisväärset tehnosiiret ja sõjalisi võimeid ning tekitab ELile üha rohkem julgeolekuprobleeme, eriti seoses kübervaldkonnaga ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega; rõhutab, et EL peab tugevdama oma elutähtsate taristute julgeolekut ja terviklikkust, vähendades riske ja edendades ELi tehnoloogilist eelist elutähtsates sektorites, sealhulgas meetmeid kõrge riskitasemega tarnijate, eelkõige Hiina valitsusega seotud osalejate piiramiseks või kõrvaldamiseks;

54. tuletab meelde, et sõltuvus digielemente sisaldavate kriitilise tähtsusega toodete suure riskiga tarnijatest kujutab endast strateegilist riski, millega tuleks tegeleda liidu tasandil; rõhutab vajadust tugevdada veelgi välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute menetlusi hoolsuskohustuse standarditega, et teha kindlaks riikide valitsuste mõjuvõim, mis võiks olla vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu V jaotises ÜVJP raames, ettevõtjate suhtes, kes investeerivad ELi elutähtsasse taristusse, näiteks Euroopa sadamatesse ja merealustesse kaablitesse Läänemeres, Vahemeres ja Arktika meredes; rõhutab, et seda lähenemisviisi tuleks kohaldada ühtviisi nii kandidaatriikide kui ka potentsiaalsete kandidaatriikide suhtes; on veendunud, et vaja on täiendavaid õigusakte, kaitsmaks tulemuslikult Euroopa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tarneahelate turvalisust ohtlike müüjate ja küberruumis toimuvate intellektuaalomandi varguste eest; nõuab, et loodaks Euroopa raamistik, mille eesmärk on reguleerida rangelt ja kehtestada miinimumstandardid ja -tingimused seoses liidu julgeoleku ja kaitse seisukohast kriitilise tähtsusega intellektuaalomandi ja tehnoloogia, sealhulgas kahesuguse kasutusega kaupade ekspordiga;

([24]) (2020/2268(INI)) ja (2022/2075(INI));
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0064_ET.html;
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0219_ET.html.

55. väljendab muret Hiina agressiivse sõjalise tegevuse pärast Lõuna-Hiina merel, sealhulgas saarte ehitamise ning mereväe, rannikuvalve ja meremiilitsa ohtlike manöövrite pärast, ning jätkuva sõjalise surve, ründeõppuste, õhuruumi rikkumiste ja muude halli alasse kuuluvate sõjaliste tegevuste, sealhulgas Taiwani vastu suunatud küber- ja desinformatsioonikampaaniate pärast; nõuab koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni laiendamist ja suutlikkuse suurendamist ELi selle piirkonna partneritega; kutsub Hiinat üles lõpetama kõik need tegevused, mis ohustavad kogu piirkonna stabiilsust ja mõjutavad laiemas kontekstis otseselt Euroopa julgeolekut; julgustab liikmesriike tegema Taiwani väinas sagedamini meresõiduvabaduse operatsioone ja süvendama Taiwaniga julgeolekudialooge, et takistada Hiina agressiooni selle demokraatliku saare vastu; rõhutab koostööd Taiwaniga ja oma eksperditeadmiste ja tehnoloogiliste eeliste võimendamist Hiina küberohtude vastu, võttes sealjuures arvesse piirkondlikke ja ELi julgeolekuprobleeme; väljendab heameelt Hiina ja USA juhtide hiljutise kokkuleppe üle jätkata kõrgetasemelist sõjalist suhtlust;

56. märgib, et suure osa Aafrika taristust, sealhulgas sidetaristud, on rahastanud ja ehitanud Hiina riigiettevõtted; väljendab muret asjaolu pärast, et selline Hiina mudel on paljudele riikidele, kes ei suuda täita sarnase rahastuse saamiseks vajalikke ELi nõudeid, ilmselgelt atraktiivne, mistõttu Hiina mõju suureneb ELi partnerluste arvelt; on sellega seoses kindlalt veendunud, et EL peaks tõhustama veelgi oma koostööd Aafrika partneritega ning suurendama oma toetuse nähtavust ja reaalset kasu kohalikule elanikkonnale; nõuab pikaajalist ja tulevikku suunatud ELi julgeolekustrateegiat Hiina, Vahemere piirkonna ja Aafrika suhtes;

57. nõuab täiendavaid edusamme ELi hübriidmeetmete kogumi edasisel parandamisel, eelkõige küberrünnete ja välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega seotud tegevuste käsitlemisel, ning ELi küberdiplomaatia meetmete kogumi rakendussuuniste läbivaatamist; väljendab heameelt strateegilises kompassis ja uues tsiviiltegevuse kokkuleppes sätestatud kohustuse üle tagada 2024. aastaks vajalik suutlikkus, et ÜJKP missioonid ja operatsioonid saaksid reageerida hübriidrünnakutele, sealhulgas välisriigist lähtuvale infoga manipuleerimisele ja sekkumisele ja küberrünnakutele, ning töötada välja sidus ja selge kommunikatsioonistrateegia; kordab, et on hädavajalik tagada, et kõigil ÜJKP missioonidel ja operatsioonidel on olemas eksperditeadmised ja suutlikkus turvaliseks info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaks, et suhelda turvaliselt kohapeal ning kõigi ELi institutsioonidega; väljendab sellega seoses heameelt Euroopa välisteenistuse ja liikmesriikide võetud kohustuse üle rakendada 2025. aastaks kiiresti rakendatavat side- ja infosüsteemi, et ühendada turvaliselt vägede ja missiooni peakorter operatsioonide toimumiskohas Brüsseliga; tunnistab sellega seoses olulist rolli, mida täidavad kujunemisjärgus lõhkuvad tehnoloogiad, nagu kvantandmetöötlus ja tehisintellekt; kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles suurendama oma koostööd ja koordineerimist sarnaselt meelestatud partnerite ja organisatsioonide muude missioonide ja operatsioonidega, sealhulgas ÜRO rahuvalveoperatsioonidega, et võidelda välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise vastu kohapeal;

58. kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles ajakohastama oma strateegiat ja võtma konkreetseid meetmeid, et lisada kõigisse ELi delegatsioonidesse ja ÜJKP missioonidesse ja operatsioonidesse süstemaatiliselt rahalisi ja inimressursse, vahendeid ja väljaõpet eesmärgiga võidelda välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega seotud ohtude vastu, osana nende laiemast mandaadist vastuvõtvates riikides ja nende vastupanuvõimest hübriidohtudele ning välisriigist lähtuvale infoga manipuleerimisele ja sekkumisele; nõuab ÜJKP missioonide kasu, kohaloleku ja rolli nähtavuse ja asjaomase strateegilise kommunikatsiooni parandamist;

59. kutsub liikmesriike, Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles kaaluma, kas luua hästi rahastatud ja sõltumatu struktuur, mille ülesanne on tuvastada, analüüsida ja dokumenteerida ELi kui terviku vastu suunatud välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise ohtusid, et suurendada olukorrateadlikkust ja ohuteabe jagamist ning töötada välja omistusvõime ja vastumeetmed seoses välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumisega; on seisukohal, et see struktuur toimiks võrdlusalusena ja spetsialiseeritud teadmuskeskusena, et hõlbustada ja edendada operatiivset teabevahetust liikmesriikide ametiasutuste, ELi institutsioonide ja ELi ametite vahel ning võimaldada parimate tavade vahetamist sarnaselt meelestatud partneritega kogu maailmas; rõhutab, et struktuur peaks täpsustama ja suurendama Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni osakonna ja selle töörühmade rolli ELi diplomaatilise teenistuse strateegilise organina ning vältima tegevuste kattumist;

60. rõhutab, et kasvavate ohtude ja ELi-väliste riikide suureneva Euroopa-vastasusega võitlemiseks ELi vahetus naabruses peab EL suurendama oma pingutusi, et pakkuda toetust, väljaõpet ja suutlikkuse suurendamist sarnaselt meelestatud partneritele, sealhulgas võideldes välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise kampaaniatega; palub suurendada vastupanuvõimet desinformatsioonile ja lõhkuvatele kampaaniatele, mille eesmärk on õõnestada demokraatlikke protsesse ja tekitada lõhesid, ning julgustada kandidaatriike astuma otsustavaid samme manipuleeriva desinformatsiooni, pahatahtliku propaganda ja muude hübriidohtude vastu võitlemiseks; nõuab strateegilisi ja ennetavaid meetmeid, et võidelda hübriidohtude vastu ja vältida kolmandate osapoolte sekkumist läbirääkijariikide poliitilistesse, valimis- ja muudesse demokraatlikesse protsessidesse, eelkõige pahatahtlikke tegusid, mille eesmärk on manipuleerida avalikku arvamust ja õõnestada Euroopa integratsiooni;

61. mõistab hukka hübriidsõjategevuse, mida panevad toime sellised sõjalised eraettevõtted ja riigi toetusel tegutsevad käsilased, nagu Wagneri grupp ja muud relvastatud rühmitused, relvarühmitused ja käsilasväed, avaldades mõju mitmes riigis üle kogu maailma, ning tunneb selle pärast muret; kutsub Euroopa välisteenistust üles looma koos sarnaselt meelestatud partneritega algatuse, et võidelda pahatahtlike valitsusväliste ja valitsuse toetatud osalejate rühmadega, nagu Wagner; rõhutab, et olemasolevad ELi vahendid peaksid sisaldama reageerimisi, näiteks sanktsioone, ELi-väliste riikide suhtes, kes rahastavad sõjalisi ettevõtteid vähekaitstud piirkondades või teevad nendega koostööd;

62. mõistab hukka Aserbaidžaani agressioonipoliitika, sealhulgas ettekavatsetud sõjalise rünnaku Mägi-Karabahhi vastu; tuletab meelde, et see rünnak järgnes Mägi-Karabahhis elavate armeenlaste kuudepikkusele organiseeritud näljutamisele ja isoleerimisele Lachini koridori blokaadi kaudu; rõhutab, et nn Venemaa rahuvalvajad ei võtnud kohapeal meetmeid blokaadi ennetamiseks ega lõpetamiseks ega Aserbaidžaani sõjalise rünnaku peatamiseks Mägi-Karabahhi vastu; mõistab hukka ELi-väliste riikide sõjalise toetuse Aserbaidžaanile; on tõsiselt mures tagajärgede pärast tsiviilelanikkonnale, mis tähendab *de facto* etnilist puhastust; kordab oma seisukohta, et Aserbaidžaani rünnak ei tohi jääda tagajärgedeta, ning nõuab, et EL kehtestaks sanktsioonid Aserbaidžaani ametivõimude vastu, kes vastutavad arvukate relvarahu rikkumiste eest, ning peataks energiaalase vastastikuse mõistmise memorandumi; nõuab, et EL peataks läbirääkimised uue partnerluslepingu üle Aserbaidžaaniga, võttes arvesse hiljutisi sündmusi ja riigi ränka inimõiguste olukorda;

63. peab kiiduväärseks, et loodi Euroopa Liidu tsiviilmissioon Armeenias (EUMA) eesmärgiga aidata kaasa piirkonna julgeoleku suurendamisele, vähendades Armeenia konflikti- ja piirialadel aset leidvate vahejuhtumite arvu, vähendada riskitaset sellistes piirkondades elava elanikkonna jaoks ja aidata seeläbi kohapeal kaasa Armeenia ja Aserbaidžaani vaheliste suhete normaliseerimisele, suurendades samal ajal ELi nähtavust piirkonnas; väljendab heameelt nõukogu nõusoleku üle tugevdada missiooni vaatlussuutlikkust, suurendades selle kohalolekut kohapeal; kutsub nõukogu üles pikendama selle lähetamise kestust veel viie aasta võrra ja laiendama selle geograafilist ulatust, et võimalusel hõlmata sellega Armeenia-Türgi piir;

64. kutsub Euroopa välisteenistust üles olema valmis andma Armeeniale Euroopa rahutagamisrahastu vahendi kaudu vajalikku tehnilist abi, et Armeenia saaks oma praegused sõjalised liidud uuesti läbi vaadata, kuna see tugevdaks Armeenia vastupanuvõimet julgeoleku, sõltumatuse ja suveräänsuse tagamisel ning viiks ulatuslikuma ja tõhustatud kaitsekoostööni poolte vahel; väljendab heameelt Armeenia otsuse üle ühineda Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudiga; palub Euroopa välisteenistusel esitada Euroopa Liidu Armeenia missiooni raportid kohapealse olukorra kohta konfidentsiaalsel viisil Euroopa Parlamendi väliskomisjonile (AFET) ning julgeoleku ja kaitse allkomisjonile (SEDE);

65. kutsub nõukogu üles olema valmis kehtestama agressiooni toimepanijate, sealhulgas president Ilham Alijevi poliitilise ja sõjalise lähikonna suhtes sihipäraseid ja individuaalseid sanktsioone, ning peatama nafta- ja gaasiimpordi Aserbaidžaanist, kui Aserbaidžaan rakendab Armeenia territooriaalse terviklikkuse suhtes sõjalist agressiooni;

66. väljendab heameelt ELi ÜJKP partnerlusmissiooni siirmise üle Moldova Vabariiki (EUPM Moldova), mis on esimene ÜJKP tsiviilmissioon eesmärgiga tugevdada Moldova julgeolekusektori vastupanuvõimet kriisiohjamisel ja hübriidohtudega võitlemisel; rõhutab selle uuendusliku ÜJKP missiooni tähtsust ning kutsub liikmesriike üles pakkuma missioonile vajalikku asjatundlikkust ja võimeid, et toetada Moldovat olukorras, kus Venemaa kasutab hübriidsõda; kutsub Euroopa välisteenistust üles uurima sarnaste missioonide loomist teistesse ELi kandidaat-, assotsieerunud ja partnerriikidesse, et suurendada nende vastupanuvõimet hübriidohtude, sealhulgas küberohtude ning välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise suhtes;

67. kinnitab veel kord ELi toetust Moldova Vabariigi suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele ning 5+2 läbirääkimisprotsessis tehtavatele pingutustele Transnistria konfliktile rahumeelse, püsiva ja tervikliku poliitilise lahenduse leidmiseks, mis põhineb Moldova Vabariigi suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse austamisel tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides, kus Transnistrial on eristaatus, mis tagaks inimõiguste kaitse ka aladel, mida põhiseaduslikud võimud praegu ei kontrolli; väljendab muret asjaolu pärast, et Transnistria on jätkuvalt inimsmugeldajate ja organiseeritud kuritegevuse turvapaik, tunnistades samas, et ELi piirihaldamise abimissioon Moldovas ja Ukrainas (EUBAM) täidab olulist rolli raudteekaubaveo taasavamisel Transnistria kaudu ning on takistanud mitmeid smugeldamisoperatsioone;

68. väljendab heameelt nõukogu 4. mai 2023. aasta otsuse üle eraldada Euroopa rahutagamisrahastust 40 miljonit eurot Moldova Vabariigi relvajõudude toetamiseks ja 30 miljonit eurot Gruusia kaitsejõudude toetamiseks; rõhutab vajadust suurendada veelgi toetust nendele partnerriikidele vastavalt nende vajadustele;

69. mõistab teravalt hukka Gruusia Abhaasia ja Tshinvali/Lõuna-Osseetia ebaseadusliku okupeerimise Venemaa Föderatsiooni poolt ning rõhutab, et Venemaa Föderatsioon jätkab oma ebaseaduslikku okupeerimist ja tegelikku kontrolli Gruusia okupeeritud alade üle oma sõjalise kohaloleku, okastraataedade ja muude kunstlike tõkete jätkuva paigaldamise kaudu okupatsioonijoonele, Gruusia kodanike sagedaste ebaseaduslike kinnipidamiste ja inimröövide ning muude inimõiguste rikkumiste kaudu kohapeal; mõistab teravalt hukka, et Venemaa kavatseb Abhaasia okupeeritud piirkonda rajada Musta mere ääresesse Otšamtšira sadamasse alalise mereväebaasi, ning kutsub rahvusvahelist üldsust üles toetama kõiki jõupingutusi, et Gruusia suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse jämeda rikkumise eest karistada; kutsub Venemaa Föderatsiooni üles täitma oma rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad ELi vahendatud 12. augusti 2008. aasta relvarahukokkuleppest, eriti kohustust viia kõik oma sõjaväe- ja julgeolekutöötajad okupeeritud Gruusia aladelt välja ning võimaldama seal rahvusvaheliste julgeolekumehhanismide loomist, ning lubama Euroopa Liidu vaatlusmissiooni (EUMM) selle volituste kohaselt takistamatult kogu Gruusia territooriumile; kordab oma üleskutset, et EL jätkaks oma tegevust Venemaa-Gruusia konfliktile rahumeelse lahenduse leidmiseks, kasutades tulemuslikult kõiki kättesaadavaid vahendeid, sealhulgas Lõuna-Kaukaasiasse ja Gruusia kriisi jaoks nimetatud Euroopa Liidu eriesindajat, Genfi rahvusvahelisi kõnelusi, vahejuhtumite vältimise ja nendele reageerimise mehhanisme, EUMMi ning mittetunnustamis- ja osalemispoliitikat; väljendab heameelt ELi poolt Euroopa rahutagamisrahastu raames Gruusiale antava abi üle ja kutsub ELi üles jätkama Gruusiaga julgeolekukoostööd strateegilises kompassis kindlaks määratud esmatähtsates valdkondades, eriti selleks, et tugevdada Gruusia julgeolekusektori vastupanuvõimet kriisiohjamise, hübriidohtudega võitlemise ja kaitsevõime suurendamise valdkonnas;

70. väljendab heameelt volituste pikendamise üle ja rõhutab, kui oluline on töö, mida teeb Bosnias ja Hertsegoviinas EUFOR Althea Bosnia ja Hertsegoviina relvajõudude väljaõppel ja toetamisel; väljendab lisaks heameelt Bosnia ja Hertsegoviina relvajõudude ja EUFORi vahel 2023. aastaks sõlmitud koostöö- ja väljaõppelepingu üle; kutsub Bosniat ja Hertsegoviinat üles töötama selle nimel, et moodustada Bosnia ja Hertsegoviina relvajõududes paljurahvuselisi üksusi; tuletab meelde ELi osalemist Bosnia ja Hertsegoviina kaitsevõime suurendamise toetamisel, eelkõige Euroopa rahutagamisrahastust seni eraldatud 20 miljoni euroga; toetab EUFOR Althea kui väljakujunenud ja end tõestatud missiooni mandaadi pikendamist ÜRO Julgeolekunõukogus; mõistab teravalt hukka igasuguse lõhestava ja/või separatistliku retoorika, mis aitab veelgi suurendada riigi kaitsetust, ning rõhutab, et kandidaatriigi staatus on Bosnia ja Hertsegoviina valitud esindajate võimalus ja kohustus täita kodanike ootusi ja parandada konkreetselt tavakodanike igapäevaelu; nõuab EUFOR Althea edasist tugevdamist, eelkõige täiendavate vägede ja vahendite paigutamise ning usaldusväärse kohaloleku loomise kaudu Brčko piirkonnas;

71. väljendab heameelt selle üle, et enamik Lääne-Balkani riike, välja arvatud Serbia, on saavutanud ÜVJPga vastavusse viimise kõrge taseme; nõuab Lääne-Balkani riikide sisulist osalemist ELi algatustes, mille eesmärk on kaitsealase suutlikkuse koostöö arendamine ja tagamine; kutsub üles sõlmima halduskokkuleppeid Euroopa Kaitseagentuuri ja nende Lääne-Balkani riikide vahel, kes ei ole selle verstapostini veel jõudnud; väljendab heameelt Kosovo rahuvalvejõudude (KFOR) jätkuva kohaloleku üle Kosovos ning kutsub ELi õigusriigimissiooni Kosovos (EULEX) üles tugevdama koostööd KFORiga, et vältida organiseeritud kuritegelike jõukude, poolsõjaliste rühmituste ja muude häirivate jõudude destabiliseerimistegevust Kosovos;

72. tunnustab Iisraeli õigust enesekaitsele, mis on sätestatud rahvusvahelises õiguses ja sellega piiratud, ning rõhutab, et Iisraeli tegevus peab seetõttu olema rahvusvahelise humanitaarõigusega rangelt kooskõlas; kordab ELi tugevat toetust Rahvusvahelise Kriminaalkohtu tööle; rõhutab, kui oluline on eristada ühelt poolt palestiinlasi ja nende õiguspäraseid püüdlusi ning teiselt poolt Hamasi terroriorganisatsiooni ja selle terroriakte; nõuab Gaza sektori tsiviilelanikele humanitaarabi andmise kanalite avamist ja nende püsivalt avatuks jätmist; kordab oma vankumatut toetust kahe riigi kooseksisteerimisel põhinevale kokkulepitud lahendusele 1967. aasta piirides, mille puhul kaks suveräänset, demokraatlikku riiki eksisteeriksid kõrvuti rahus ja tagatud julgeolekus, austades täielikult rahvusvahelist õigust, ning mõlema riigi pealinn oleks Jeruusalemm; nõuab Iraani, Katari ja Venemaa rolli põhjalikku uurimist terrorismi rahastamisel ja toetamisel piirkonnas; on kindlalt eriarvamusel ja väljendab pettumust Türgi presidendi hiljutiste avalduste suhtes, milles ta väitis ekslikult, et Hamas ei ole terroriorganisatsioon;

73. toetab okupeeritud Palestiina aladel läbiviidava ELi politsei- ja õigusriigimissiooni (EUPOL COPPS) ning Rafah's läbiviidava ELi piirihaldamise abimissiooni käimasolevat tööd Palestiina ametivõimude julgeoleku- ja õigussektori reformi ning integreeritud piirihalduse toetamisel; avaldab tunnustust missioonide ametnikele ja töötajatele, kes jätkavad tööd äärmiselt rasketes tingimustes; kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles vaatama läbi kahe missiooni volitused ja tugevdama nende tulevast rolli, pidades silmas praegust olukorda ja nende ainulaadset positsiooni, kus nad peavad dialoogi nii Iisraeli Riigi kui ka Palestiina omavalitsusega, et tõhustada ELi rahupüüdlusi;

74. väljendab heameelt ühisteatise üle ELi küberkaitsepoliitika kohta ja kutsub liikmesriike üles jääma pühendunuks ja rakendama komisjoni esitatud laiahaardelisi, kuid realistlikke meetmeid, sealhulgas ettepanekut võtta vastu kübersolidaarsuse õigusakt, et suurendada oma võimet avastada ELis küberohte ja -intsidente ning neile reageerida, kuid ka tõhustada teabe jagamist ja toetada kõrgetasemeliste luureandmete tootmist koos spetsiaalsete platvormide, ressursside ja rahastusega; märgib, et vastastikune koostöö ELi liikmesriikide vahel ning meie liitlaste ja partneritega kogu maailmas on ELi küberturvalisuse jaoks väga oluline; nõuab tungivalt ettevaatlikkust, kui jagatakse andmeid, mis peaksid olema kättesaadavad ainult samade väärtustega partneritele, ning et haldamine ja taristu tuleks usaldada usaldusväärsetele ettevõtetele ja teenuseosutajatele; märgib sellega seoses, et Huawei tehnoloogia kasutamine 5G arendamisel kahjustab tõsiselt ELi kübervastupidavusvõimet;

75. nõuab, et tugevdataks ELi institutsioonide vastupanuvõimet ja suutlikkust võidelda küberrünnakutega, mis on eriti enne ELi parlamendivalimisi oluline julgeolekuküsimus;

76. nõuab, et liit võtaks mõjusaid meetmeid, et kaitsta Euroopa elutähtsat taristut, väärtuslikke tarneahelaid ja demokraatlikke institutsioone hübriidohtude eest; nõuab, et EL kehtestaks elutähtsate taristute, näiteks torujuhtmete ja kiudoptiliste kaablite jaoks toimivad seire- ja järelevalvesüsteemid, et tagada rünnakute ennetamine ja kiire avastamine;

77. väljendab heameelt ELi uue kosmosestrateegia julgeoleku ja kaitse valdkonnas esitatud soovitustes sisalduvate järelduste ja kõrge ambitsioonitaseme üle; on seisukohal, et ohutu, turvaline ja autonoomne juurdepääs kosmosele on ELi julgeoleku ja kaitse oluline aspekt, nagu näitab selle tähtsus Venemaa Ukraina-vastases agressioonisõjas; väljendab sellega seoses heameelt strateegias esitatud ettepaneku üle koostada iga-aastane salastatud kosmoseohu analüüsi dokument;

78. tuletab meelde vajadust tõhustada luureandmete jagamist ning teabevahetust liikmesriikide ja ELi institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi vahel, et parandada olukorrateadlikkust, prognoosida paremini, võidelda kollektiivsete julgeolekuohtudega ja anda paremat teavet poliitika kujundamiseks; rõhutab vajadust parandada ELis luure ja/või tundliku teabega tegelevate teenistuste julgeolekuprotokolle; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles tugevdama ühtset luureandmete analüüsivõimet (SIAC) ja Euroopa Liidu Satelliidikeskust (SatCen); nõuab veelkord, et kõigis ÜJKP missioonides ja operatsioonides loodaks luurevõimsus, mis tagaks ELi luure- ja situatsioonikeskusele (EU INTCEN), ELi sõjalisele staabile ning tsiviilmissioonide plaanimise ja juhtimise teenistusele pakutava teabe; rõhutab, et usaldusväärseks luureks on vaja turvalist sidet, ning väljendab heameelt, et sellega seotud julgeolekureegleid ja -norme püütakse ühtlustada, et teavet, taristut ja sidesüsteeme välissekkumiste ja rünnakute eest paremini kaitsta; kutsub liikmesriike üles tugevdama EU INTECNi kui toimivat luureteabe jagamise organit, et jagada turvaliselt luureteavet, kujundada ühine strateegiline kultuur ja anda ELis ja mujal kriiside paremaks ennetamiseks ja neile reageerimiseks strateegilist teavet;

Strateegiline kompass: PARTNERLUSTE LOOMINE

79. väljendab sügavat muret raske ja tõsise olukorra pärast Sahelis pärast arvukaid riigipöördeid, näiteks Nigeris, Malis ja Burkina Fasos, aga ka Sudaanis; mõistab hukka 26. juulil 2023 Nigeris toimunud sõjalise riigipöörde ning nõuab president Mohamed Bazoumi, tema perekonna ja kõigi meelevaldselt kinni peetud isikute viivitamatut ja tingimusteta vabastamist ning tema vastu esitatud süüdistuste tühistamist; nõuab demokraatlikult valitud presidendi Bazoumi võimu viivitamatut ennistamist ja põhiseadusliku korra taastamist;

80. tuletab meelde, et Saheli piirkonna stabiilsusel on otsene mõju Euroopa julgeolekule ja stabiilsusele; rõhutab, et EL ja liikmesriigid peavad hindama uuesti oma poliitikat Saheli strateegilise piirkonna suhtes ja õppima varasematest vigadest, eriti seoses Venemaaga, kuid ka seoses vajadusega leida terviklik lahendus sellele, kuidas nende poliitikameetmetega käsitletakse pikaajalisi sotsiaalseid, majanduslikke ja arengunäitajaid; peab seda silmas pidades vajalikuks tagada Aafrika partneritele piisavad vahendid; kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles tagama, et nende julgeolekupoliitikas võetakse arvesse piirkondlikke ja kohalikke aspekte, sealhulgas dialoogi kaudu kohaliku elanikkonnaga, kodanikuühiskonnaga ning võimaluse korral demokraatlikult valitud ametiasutuste ja piirkondlike organisatsioonidega, järgides põhimõtet „Aafrika lahendused Aafrika probleemidele“; tunnistab, et mitmesugused rahvusvahelised missioonid ei ole veel saavutanud oma peamist eesmärki, nimelt püsivat rahu piirkonnas; võtab teadmiseks komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja teadaande ELi Saheli-strateegia ümberhindamise kohta; nõuab, et see läbivaatamine toimuks võimalikult kiiresti ning tugevdaks veelgi ÜJKP missioonide olukorda piirkonnas;

81. toetab kindlalt ECOWASi ja Aafrika Liidu otsuseid vastusena riigipööretele ning kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles uurima, kuidas saaks neid võimaluse korral tulemuslikult aidata;

82. mõistab hukka sõjaliste eraettevõtete ja/või riigi poolt rahastatud käsilasvägede, näiteks Wagneri ja Aafrika korpuse grupi kohaloleku, mis on mänginud destabiliseerivat rolli Saheli piirkonnas ja toetanud mitmesuguseid repressiivseid režiime, püüdes suurendada Venemaa mõju Aafrikas; on seisukohal, et kõik riigipöörded tulenevad erisugustest mitmetahulistest põhjustest, mis ei ole igas riigis ühesugused ja vajavad seega hoolikat kaalumist; on siiski šokeeritud tugevate Euroopa-vastaste hoiakute väljendamisest teatavates riikides ning kutsub liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles kaaluma inimestevahelise kontakti tihendamist suurema teabevahetuse kaudu kohalike elanike ja riigiasutustega, sihipärasema strateegilise kommunikatsiooni kaudu kohalikes keeltes, et tasakaalustada kahjulikku mõju, ning vajaduse korral nende koloniaalse mineviku ausa käsitlemise kaudu;

83. julgustab Euroopa välisteenistust jätkama edusamme, mis on tehtud Mosambiigis läbi viidava ELi väljaõppemissiooniga (EUTM Mozambique) seoses Cabo Delgados kasvavale terrorismiohule reageerimise ja Mosambiigi vägede kohapealse väljaõppega; on endiselt mures, et see oht võib piirkonnas levida; nõuab viivitamatut tegutsemist, et kiirendada mittesurmava varustuse tarnimist;

84. rõhutab, et viiest ELi väljaõppemissioonist ja sõjalise partnerluse missioonist Aafrikas on kolm (Kesk-Aafrika, Mali, Niger) praegu aeglustunud või ametlikult peatatud; märgib ka, et sisejulgeolekujõudude teatavad tsiviilabimissioonid on seiskunud (EUCAP Sahel Mali) või toimivad halvasti (EUAM RCA) või on tagasi tõmbumas (EUCAP Sahel Niger); rõhutab, et lähetatud töötajatel peab olema kindlasti juurdepääs vahenditele, väljaõppele, varustusele ja ressurssidele, mis võimaldavad neil anda ELile ja selle liikmesriikidele teavet ja jälitusteavet; on seisukohal, et väljaõppemissioonidele kaasamise mõiste on endiselt oluline, et võimaldada Euroopa nõunikel kontrollida võimalikult täpselt kohapeal, kas koolitusprogramme on nõuetekohaselt rakendatud ja kas need vastavad kohalike relvajõudude operatiivvajadustele;

85. kutsub lisaks Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles uurima põhjalikult kõigi ÜJKP missioonide volitusi Aafrikas, sealhulgas vajaduse korral nende võimalikku lõpetamist, et seada iga missiooni jaoks saavutatavad eesmärgid ja vaheeesmärgid, võttes arvesse praegust poliitilist olukorda, ning uurida, kas neid missioone saaks muuta, et need teeniksid tulemuslikumalt uut mitmetahulist ja kohandatud ELi strateegiat Saheli ja Aafrika piirkonnas, mis on osa ELi integreeritud lähenemisviisist;

86. väljendab heameelt ELi julgeoleku- ja kaitsealgatuse käivitamise üle Guinea lahe Lääne-Aafrika riikide toetuseks esialgu kaheks aastaks tihedas koostöös Côte d'Ivoire'i, Ghana, Togo ja Beniniga;

87. taunib asjaolu, et suur hulk Aafrika riike ei toeta jätkuvalt ÜRO Peaassamblee resolutsiooni, milles mõistetakse hukka Venemaa, toetatakse Ukraina territoriaalset terviklikkust ja nõutakse rahu;

88. peab kiiduväärseks ELi merendusstrateegia ja tegevuskava ajakohastamist ning võetud kohustust tugevdada liidu rolli rahvusvahelise meresõiduturvalisuse tagajana; väljendab heameelt asjaolu üle, et läbivaatamine hõlmab olemasolevate mereväeoperatsioonide tugevdamist; tunneb heameelt, et ajakohastatud programmis tehakse ettepanek uurida uusi huvipakkuvaid merealasid, kus Guinea lahes ja India ookeani loodeosas omandatud kogemuste põhjal kohaldada koordineeritud merel kohaloleku kontseptsiooni; kutsub liikmesriike üles tegema nende algatuste raames aktiivselt koostööd ja tugevdama oma mereväe sõjalist võimekust, et tõhustada ELi kohalolekut ja nähtavust Vahemerel, Mustal merel, Atlandi, India ja Vaikse ookeani piirkondades ja ülemaailmses merendussektoris ning tegeleda tõhusalt Läänemere ohtude ja probleemidega;

89. rõhutab vajadust tagada Musta mere piirkonna julgeolek, aidates kaasa Ukraina mereala demineerimisele, ning julgustada liikmesriike pakkuma sellega seoses väljaõpet, pöörates erilist tähelepanu meremiinitõrjemeetmete väljaarendamisele ja elutähtsa merepõhjataristu kaitsele; rõhutab asjaolu, et sarnast tehnoloogiat tuleks katsetada ja kasutusele võtta teistel Euroopa meredel, milles eelmisel sajandil heidetud, lõhkemata lahingu- ja keemiarelvade probleem kujutab juba ohtu julgeolekule, keskkonnale, tervisele ja majandusele, näiteks Läänemeres, Aadria meres ja Põhjameres; kutsub komisjoni üles suurendama selle kasvava probleemi lahendamiseks rahalisi vahendeid;

90. rõhutab, et võttes arvesse kasvavaid geopoliitilisi merendusalaseid pingeid, peab EL tagama meresõiduvabaduse, meresideliinide ning oma laevade ja meeskondade ohutuse, avameretaristu ning ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemise meetmed ning tagama, et liidu väliseid merepiire jälgitakse tulemuslikult, et ennetada ebaseaduslikku tegevust; rõhutab vajadust tihendada ELi ja NATO vahelist koostööd meresõiduturvalisuse vallas, et hõlmata selles valdkonnas kõiki vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi;

91. rõhutab, et arvestades kasvavaid geopoliitilisi pingeid merel, peab EL tagama oma väliste merepiiride tulemusliku järelevalve, et ennetada ebaseaduslikku tegevust; peab kahetsusväärseks, et vaatamata piiravate meetmete raamistikule, mille EL kehtestas 11. novembril 2019 vastusena ebaseaduslikule puurimisele, mida Türgi viib läbi Vahemere idaosas, on see jätkunud;

92. väljendab heameelt asjaolu üle, et Türgi hääletas ÜRO Peaassambleel Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja hukkamõistmise poolt, ning riigi pühendumise üle Ukraina suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele, kuid taunib samal ajal asjaolu, et Türgi hoidub ELi sanktsioonidest kõrvale, õõnestab nende mõjusust, ning kutsub komisjoni üles seda uurima; kordab oma üleskutset Türgile viia oma tegevus ELi Venemaa-vastaste sanktsioonidega vastavusse;

93. tunnistades küll Türgi kui strateegilise riigi olulisust, peab kahetsusväärseks Türgi seisukohti ja poliitikat teatavates ELi ja selle naaberriikide jaoks muret tekitavates valdkondades, mis ohustab piirkondlikku rahu, julgeolekut ja stabiilsust; mõistab teravalt hukka Türgi ebaseadusliku tegevuse Küprosel, näiteks rikub riik jätkuvalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 550 (1984) ja 789 (1992), milles kutsutakse Türgit üles andma Varosha piirkond ÜRO ajutise juhtimise all üle selle seaduslikele elanikele, ning hiljutised rünnakud ÜRO rahuvalvajate vastu kahe kogukonna küla Pyla/Pile lähedal puhvertsoonis; mõistab hukka Türgi presidendi Recep Tayyip Erdoğani üleskutse rahvusvahelisele kogukonnale tunnustada separatistlikku üksust okupeeritud Küprosel, eirates ÜRO Julgeolekunõukogu asjaomaseid resolutsioone, milles nõutakse kahe kogukonna ja kahe tsooni föderatsiooni, mis oleks ühtne rahvusvaheline juriidiline isik, millel oleks ühtne suveräänsus ja üks kodakondsus ning kus valitseks poliitiline võrdsus; see on kooskõlas ka ELi õigustikuga;

94. peab kahetsusväärseks asjaolu, et pingete leevendamise pingutustest hoolimata jätkab Türgi ühepoolseid provokatiivseid meetmeid ega täida jätkuvalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni (milles käsitletakse Liibüa suhtes kehtestatud relvaembargot seoses operatsiooniga IRINI), rikkudes rahvusvahelist õigust, sealhulgas ÜRO mereõiguse konventsiooni ja ELi liikmesriikide, eriti Kreeka ja Küprose suveräänseid õigusi Vahemere idaosas; väljendab heameelt Türgi ja Kreeka juhtide hiljutise ühisavalduse üle heanaaberlike suhete jätkamise, teabevahetuse alustamise, sõjalise usalduse suurendamise kaudu pingete vähendamise, kaubavahetuse elavdamise ja Egeuse mere probleemide lahendamise nimel tehtavate pingutuste kohta; märgib, et Türgi suurendab pidevalt oma kohalolekut piirkondades, kus ELil on olulised julgeolekuhuvid ja kus korraldatakse ÜJKP missioone, ning kutsub Türgit üles hoiduma ELi huvide ja missioonide kahjustamisest nendes piirkondades; kordab, et mõistab hukka asjaolu, et Türgi ja Liibüa allkirjastasid vastastikuse mõistmise memorandumid, milles käsitletakse igakülgset julgeoleku- ja sõjalist koostööd ning merepiirkondade piiritlemist, mis on omavahel seotud ja millega rikutakse selgelt rahvusvahelist õigust, asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone ning ELi liikmesriikide suveräänseid õigusi;

95. rõhutab tungivat vajadust suurendada märkimisväärselt investeeringuid piirkondlikku ja ülemaailmsesse relvastuskontrolli, massihävitusrelvade leviku tõkestamisse ja desarmeerimisse, eelkõige mitmepoolsetesse lähenemisviisidesse; rõhutab vajadust relvaekspordi suurema läbipaistvuse ja lähenemise järele riiklikul ja Euroopa tasandil; kutsub liikmesriike üles järgima täielikult 8. detsembri 2008. aasta ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühisreeglid ning mida on muudetud nõukogu otsusega (ÜVJP) 2019/1560; tunnustab liikmesriikide pädevust nende kaitsealaste hangete poliitikas;

96. kinnitab veel kord, et toetab täielikult ELi ja selle liikmesriikide pühendumist tuumarelvade leviku tõkestamise lepingule, mis on tuumarelvade leviku tõkestamise ja desarmeerimise korra nurgakivi; nõuab kindlalt, et tagada tuleb ELi tugev ja konstruktiivne roll ülemaailmsetel normidel põhineva tuumarelvade leviku tõkestamise, relvastuskontrolli ja desarmeerimise struktuuri arendamisel ja tugevdamisel;

97. rõhutab, et EL peab arendama edasi oma võimeid kõikides valdkondades, et kaitsta kõigi liikmesriikide suveräänsust, kuid sillutama ka teed koormuse nihutamiseks pikemas perspektiivis, mille juures võtab EL oma kaitse eest suurema vastutuse, tõhustades samal ajal oma julgeolekukoostööd NATO ja sarnaselt meelestatud partneritega kogu maailmas; väljendab heameelt julgeoleku ja kaitse Schumani foorumi loomise üle, mis võimaldab platvormina vahetada partneritel teavet võrdsuse ja vastastikuse tunnustamise alusel;

98. rõhutab teravalt, kui oluline on ELi ja USA liit, mis põhineb sellistel ühistel väärtustel nagu demokraatia, vabadus ja õigusriik; tunneb heameelt selle üle, et Ameerika Ühendriigid pingutavad jõuliselt Euroopa territoriaalse kaitse nimel, eriti arvestades Venemaa Ukraina-vastast agressioonisõda, mis ohustab kogu Euroopat; väljendab suurt heameelt tihedama partnerluse üle Ameerika Ühendriikidega, eelkõige Euroopa Kaitseagentuuri ja Ameerika Ühendriikide kaitseministeeriumi vahelise halduskokkuleppe allkirjastamise üle 2023. aasta aprillis, ELi ja USA vaheliste dialoogide üle julgeoleku- ja kaitseküsimustes ning Hiina-küsimuses; nõuab, et EL jätkaks ELi-USA julgeoleku- ning kaitseteemalise strateegilise dialoogi raames USAga tihedat koostööd sellistes valdkondades nagu vastastikused julgeoleku- ja kaitsealgatused, desarmeerimine ja massihävitusrelvade leviku tõkestamine, lõhkuvate tehnoloogiate mõju, kliimamuutused, hübriidohud, küberkaitse, sõjaväeline liikuvus, kriisiohje ja suhted strateegiliste konkurentidega;

99. märgib, kui oluline on suurendada koostööd kaitseotstarbeliste toodete tootmisel ja hangetel, sealhulgas kaitsetööstusettevõtete võrdse turulepääsu kaudu; väljendab sellega seoses heameelt jõupingutuste üle, mida EL teeb selleks, et parandada oma kaitsevõimet ja võtta oma kaitse eest suurem vastutus;

100. kordab oma nõudmist teha Ühendkuningriigiga institutsionaliseeritud julgeoleku- ja kaitsekoostööd, mis hõlmaks tihedamat koostööd sellistes valdkondades nagu teabevahetus, sõjaväeline liikuvus, vastastikused julgeoleku- ja kaitsealgatused, kriisiohje, küberturvalisus, hübriidohud, välisriigist lähtuv infoga manipuleerimine ja sekkumine ning suhted ühiste strateegiliste konkurentidega; julgustab Ühendkuningriiki tegema ELiga tõsiselt koostööd pakiliste strateegiliste probleemide lahendamisel; julgustab komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat kutsuma Ühendkuningriiki nõukogu mitteametlikele välisministrite (ja kaitseministrite) kohtumistele, et vahetada arvamusi ühist huvi pakkuvates küsimustes, kaitstes samas täielikult ELi otsuste tegemise sõltumatust;

101. rõhutab strateegilise kompassi partnerlusmõõtme tähtsust ELi, tema liitlaste ja sarnaselt meelestatud partnerite vahelise koostöö tugevdamisel kogu maailmas, et võidelda välisstrateegiate vastu, mille eesmärk on õõnestada ELi ning destabiliseerida reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda; väljendab heameelt kauaoodatud kolmanda ELi ja NATO ühisdeklaratsiooni üle, milles kinnitatakse, et EL ja NATO on olulised partnerid, kellel on ühised väärtused ja strateegilised huvid ning kes teevad koostööd tagamaks, et NATO liitlased saavad tugevast NATO Euroopa-sambast kasu; nõuab eelkõige sünergiat ja sidusust NATO strateegilise kontseptsiooni ning ELi strateegilise kompassi vahel, eelkõige Venemaa agressioonile vastuseismise, sõjalise liikuvuse, hübriid- ja kübersõja, sealhulgas välisriigist lähtuva infoga manipuleerimise ja sekkumise kampaaniate, ülemaailmse meresõiduturvalisuse ja traditsiooniliste ohtude, nagu terrorismi vastu võitlemise ning partnerite toetamise valdkonnas;

102. väljendab heameelt Soome ühinemise üle NATOga; mõistab teravalt hukka Rootsi NATOga ühinemise ratifitseerimise edasilükkamise; mõistab sellega seoses hukka katsed õõnestada demokraatlikke vabadusi ELi liikmesriikides, kasutades ära nõusoleku andmist Rootsi NATOga liitumisele; tervitab selles osas Türgi ja Ungari kauaoodatud otsust anda heakskiit Rootsi liitumisele NATOga; nõuab tungivalt, et Türgi ametivõimud täidaksid oma lubadust konstruktiivsema partnerluse kohta NATOs, sealhulgas Vahemere idaosas;

103. väljendab heameelt sõjaväelise liikuvuse tegevuskava 2.0 käsitleva ühisteatise üle, mis on peamine panus Euroopa julgeoleku tugevdamiseks, nagu seda on tunnistatud strateegilises kompassis; rõhutab kahesuguse kasutusega transporditaristu projektide kiirendatud rakendamist seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu; tuletab meelde, kui oluline on tagada piisavad rahalised vahendid, et jätkata projektide ettevalmistamist edaspidi;

104. rõhutab, kui oluline on arendada julgeoleku- ja kaitsealaseid dialooge partneritega kogu maailmas, eelkõige Lääne-Balkanil ja idapartnerluse raames, kuid ka peamiste partneritega strateegilistes merenduspiirkondades, näiteks nendes, mis ulatuvad lõunanaabrusest ning India ja Vaikse ookeani piirkonnast, Aafrika idarannikust Vaikse ookeani lõunaosani ning Arktikast Kaug-Idani; nõuab sõjalise ja julgeolekualase koostöö süvendamist Euroopa lähinaabruses asuvate riikidega, tugevdades julgeolekumõõdet ning tõhustades julgeoleku- ja kaitsepoliitikaalaseid dialooge; kordab üleskutset teha julgeolekuküsimustes tihedamat koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO, Aafrika Liit ja selle rahuvalvemissioonid ühistel tandritel ning OSCE, kuid mitte piirduda vaid nendega;

105. tunnistab, et Arktika piirkonnal on märkimisväärne strateegiline ja geopoliitiline tähtsus oma uute mereteede, rikkalike loodusvarade ja majandusarengu võimaluste tõttu, mida vallandab globaalne soojenemine, mida samas üha enam vaidlustatakse; peab murettekitavaks autoritaarsete režiimide, sealhulgas Venemaa ja Hiina kasvavat huvi Arktika vastu ja nende sealse tegevuse laienemist; rõhutab julgeoleku, stabiilsuse ja koostöö säilitamise tähtsust Arktikas; rõhutab, et piirkond peab jääma vabaks sõjalistest pingetest ja loodusvarade ekspluateerimisest ning et ühtlasi tuleb austada põlisrahvaste õigusi; kordab vajadust lisada liidu Arktika-poliitika ÜJKPsse ja teha tulemuslikku koostööd NATOga; nõuab Arktika küsimuse korrapärast käsitlemist poliitika- ja julgeolekukomitee ning nõukogu koosolekutel;

106. mõistab teravalt hukka Põhja-Korea poolt 2023. aastal tehtud arvukad raketikatsetused; rõhutab Hiina ja Venemaa erilist vastutust Põhja-Korea eest ning kutsub neid üles kasutama oma mõju selleks, et vältida edasist eskaleerumist; väljendab sügavat muret hiljutise kohtumise pärast Põhja-Korea ja Venemaa juhtide vahel; mõistab teravalt hukka asjaolu, et Põhja-Korea tarnib Venemaale relvi ja ballistilisi rakette, mida kasutatakse Ukraina-vastases agressioonisõjas, ning märgib, et Venemaa rikub tõhustatud sõjalise koostöö kaudu ÜRO sanktsioone ja resolutsioone Põhja-Korea kohta; mõistab teravalt hukka asjaolu, et Iraan varustab Venemaad droonide ja rakettidega, mida kasutatakse agressioonisõjas Ukraina vastu, ning rõhutab, et Iraaniga seoses on vaja teha täiendavaid rahvusvahelisi jõupingutusi tihedas koostöös meie partneritega;

Euroopa Parlamendi roll

107. nõuab parlamentaarse demokraatia tugevdamist ja paremat kontrolli ELi-väliste partnerriikide üle parlamentaarsete dialoogide kaudu julgeoleku- ja kaitseküsimustes ning suurendades parlamentaarset vastupanuvõimet hübriidohtudele, sealhulgas küberohtudele ning välisriigist lähtuvale infoga manipuleerimisele ja sekkumisele;

108. märgib, et kaitsepoliitika ja -programmide kulutuste hiljutine suurendamine ELi tasandil ja liikmesriikide vahel on Euroopa kaitse ja julgeoleku jaoks eriti oluline, kajastab praeguse julgeolekuolukorra vajadusi ning osutab kaitse kui tõelise ELi poliitikavaldkonna arengule, mis nõuab täielikku parlamentaarset kontrolli ja vastutust, tagamaks, et need programmid ja poliitika aitavad võimalikult mõjusalt kaasa ELi strateegiliste eesmärkide saavutamisele ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsehuvide kaitsele; kordab sellega seoses oma nõudmist delegeeritud õigusaktide järele ELi eelarvest rahastatavate kaitsevaldkonna tööstusprogrammide tööprogrammide jaoks; kordab jõuliselt oma üleskutset luua täieõiguslik Euroopa Parlamendi julgeoleku- ja kaitseküsimuste komisjon, millel oleks täielik seadusandlik ja eelarveline vastutus Euroopa kaitseküsimustes, sealhulgas Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamise meetmed, tingimusel et see komisjon juhiks ELi raamistikus tekkivat kaitseõigustikku, mis hõlmab kontrolli, õigusakte ja eelarvekohustusi;

109. rõhutab seoses julgeoleku ja kaitse allkomisjoni ning tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni eduka koostööga ühishangete kaudu Euroopa kaitsetööstuse tugevdamise instrumenti käsitleva määruse kehtestamise protsessis, et kuni täieõigusliku komisjoni loomiseni tuleks allkomisjon kaasata kõikidesse seadusandlikesse menetlustesse, millel on Euroopa kaitsele oluline mõju;

110. palub, et Euroopa välisteenistus annaks julgeoleku ja kaitse allkomisjonile strateegilise kompassi rakendamisest korrapäraselt ja põhjalikult aru;

°
° °

111. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjoni presidendile ja pädevatele volinikele, ÜRO peasekretärile, NATO peasekretärile, NATO parlamentaarse assamblee presidendile, ELi julgeoleku- ja kaitseasutustele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.